

03.06.2021

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**3 Haziran 2021
Perşembe**

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

3 Haziran 2021 Perşembe

YASAMA BÖLÜMÜ

KANUNLAR

7320 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasını Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun

7321 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mozambik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

7322 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Madencilik ve Hidrokarbon Alanlarında İş Birliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

7323 Türkiye Cumhuriyeti Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Maliye Bakanlığı Arasında Gümrük Konularında İş Birliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

7324 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Guatemala Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

7325 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Honduras Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

ATAMA KARARI

— İstanbul Kültür Üniversitesi Rektörlüğüne, Prof. Dr. Hanife ÖZTÜRK AKKARTAL'ın Atanması Hakkında Karar (Karar: 2021/256)

YÖNETMELİKLER

— Ulaştırma Hizmetleri Denetim Yönetmeliği

— Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası Meslekî Faaliyet Denetimi ve Ücret Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Optisyonluk Müesseseleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— İzmir Büyükşehir Belediyesi İmar Yönetmeliği

— Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

— Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri No: 36)

— Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 31/05/2021 Tarihli ve 2021/ÖİB-K-62 ve 63 Sayılı Kararları

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

— Anayasa Mahkemesinin 4/3/2021 Tarihli ve E: 2019/36, K: 2021/15 Sayılı Kararı

Gıda denetimlerinde 35 milyon lira idari para cezası uygulandı

Tarım ve Orman Bakanlığı, yılbaşından itibaren gıda işletmelerine 485 bin 621 denetim yaparken, olumsuzluk tespit edilenlere 3 bin 598 adet ve toplamda 34 milyon 955 bin 529 liralık idari para cezası uyguladı.

Yılbaşından itibaren Tarım ve Orman Bakanlığınca gıda işletmelerine yönelik gerçekleştirilen 485 bin 621 denetimde toplamda 34 milyon 955 bin 529 liralık idari para cezası uygulandı.

Tarım ve Orman Bakanlığı'nın verdiği bilgiye göre, Türkiye'de gıda güvenilirliğinin sağlanmasına yönelik birincil üretimden tüketiciye kadar tüm aşamalarda resmi kontroller yapılıyor.

Bu kontroller, planlı olarak risk esasına göre önceden haber verilmeden ya da şüphe, şikayet, ihbar, Tarım İletişim Merkezi, CİMER ve Alo 174 Gıda Hattı kapsamında şikayet edilen ürün ve firmalara yönelik gerçekleştiriliyor.

Bu kapsamda bakanlık, yılbaşından itibaren gıda işletmelerine toplam 485 bin 621 denetim yaptı. Bu denetimler sonucu olumsuzluk tespit edilen gıda işletmelerine yönelik 3 bin 598 adet ve toplamda 34 milyon 955 bin 529 lira idari para cezası uygulandı. 33 işletme için de cumhuriyet savcılığına suç duyurusunda bulunuldu.

Bu yıl içinde yapılan denetim sonuçlarına göre, gıda kodeksine aykırı üretim, gıdalarda taklit ve tağşiş, piyasaya arz edilen gıdanın izlenebilirliğinin sağlanamaması, Bakanlık tarafından belirlenen hijyen esaslarına aykırı hareket etme, Bakanlıktan onay veya kayıt belgesi almadan faaliyette bulunma ve son tüketim tarihi geçtiği tespit edilen ürünlerin piyasada bulunması gibi konularda ihlallere rastlandı.

"Türkiye yaş kayısıdan 860 dolar kazanırken, İtalya 2,086 dolar kazanıyor"

Mersin Ticaret Borsası Başkanı Abdullah Özdemir, birçok ülkeye göre sebze ve meyveyi yurtdışına daha ucuza sattığımızı belirterek, "Sebze ve meyvede ton başına ihraç fiyatımızı artırabiliriz" dedi.

Mersin Ticaret **Borsası** Başkanı Abdullah Özdemir, Türkiye'nin ihracat yapabilmek ve mevcut pazarlarını koruyabilmek için rekabet içerisinde olduğu ülkelere kıyasla daha ucuza sebze ve meyve sattığını belirterek, katma değerli ürünlere yönelmek ve eylem planlarının istikrarlı ve dirayetli şekilde uygulanmasıyla sebze ve meyvede ton başına ihraç fiyatlarının artırılabilceğini söyledi.

Mersin Ticaret Borsası Başkanı Özdemir, Türkiye'nin meyve ve sebze ihracatına ilişkin yaptığı değerlendirmede, ihracat fiyatlarının düşük olmasına dikkat çekti.

"DAHA UCUZA SATIYORUZ"

Sebze ve meyve ihracatının artmasının Türkiye açısından önemli olduğunu ancak ihraç edilen ürünlerin değerine satılmasının da oldukça önem taşıdığını dile getiren Özdemir, "Ülkemiz ise ihracat yapabilmek ve mevcut pazarlarını koruyabilmek için rekabet içerisinde olduğu ülkelere kıyasla daha ucuza sebze ve meyve satıyor. Örneğin, ülkemizin ihracatta lider olduğu incirden ton başına 3 bin 304 dolar kazanıyoruz. İkinci sırada bulunan Afganistan ise 7 bin 91 dolar kazanıyor. Benzer

şekilde yaş kayısından ton başına gelirimiz 860 dolar. Oysa İtalya 2 bin 86, İspanya bin 732 ve Özbekistan bin 160 dolar gelir elde ediyor. Tarımsal ihracatımızda bir diğer önemli ürün olan domatesi ton başına 567 dolara ihraç ediyoruz. Fakat Hollanda bin 777, İspanya bin 345, Fas bin 215 ve Meksika bin 164 dolara ihraç ediyor.”

ANKET: ÇİFTÇİLERİN YÜZDE 56'SI

TARIM POLİTİKALARINDAN MEMNUN DEĞİL "KATMA DEĞERİ YÜKSEK KILMALIYIZ"

Her sektörde olduğu gibi sebze ve meyve sektöründe kilogram başına katma değeri yüksek kılmanın büyük önem taşıdığını belirten Özdemir, “Örneğin, sofralık portakaldan dünya genelinde ton başına ortalama 619 dolar kazanç sağlanırken, portakal suyu ihracatında bu rakam yüzde 63 artarak bin 10 dolara yükselmektedir. Elma, sadece meyve olarak ihraç edildiğinde dünya genelinde ton başına ortalama 834 dolar gelir oluşurken, kurutulmuş olarak ihracında bu rakam yaklaşık üç kat artarak 2 bin 314 dolara çıkmaktadır” dedi.

“EYLAM PLANLARI DİRAYETLE UYGULANMALI”

“Önümüzdeki süreçte sebze ve meyve sektöründe miktar olarak sahip olduğumuz güçlü pozisyona değer olarak da ulaşabiliriz” diyen Özdemir, sektöre daha da güçlü bir ihracat perspektifi kazandırarak, ülke ekonomisine katkısının artmasına odaklanılması gerektiğinin altını çizdi. Özdemir, “3. Tarım Şurası Sonuç Bildirgesi, Ekonomi Reform Paketi, Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı ve 11. Kalkınma Programında markalaşma, katma değerli üretim, yeni pazarlara açılma, ihracatın tabana yayılması ve ihracatta rekabet gücünün artırılması ile ilgili oldukça doğru belirlenmiş hedefler var. Bu hedeflere yönelik eylem planları takvimine uygun, istikrarlı ve dirayetli bir şekilde uygulandığı takdirde sebze ve meyve sektöründe arzu ettiğimiz dönüşümü gerçekleştirebileceğimiz kanısındayım” ifadelerini kullandı.

"ÜRETİMDE İLK 10'DAYIZ"

Türkiye'nin tarımı ve ekonomisi açısından sebze ve meyve sektörünün öneminin çok büyük olduğunu vurgulayan Özdemir, Gıda ve Tarım Örgütünün (FAO) 2019 verilerine göre, Türkiye'nin dünya sebze üretiminde 4'üncü, meyvede 6'ncı sırada yer aldığını kaydetti.

Türkiye'nin, ihracatta ise miktar olarak meyvede 8'inci, sebzedede 9'uncu olduğu bilgisini veren Özdemir, "Kayısı, incir ve ayvanın hem üretiminde hem de ihracatında lider pozisyondayız. Ayrıca, Türkiye İstatistik Kurumu rakamlarına göre, ülkemiz tarımsal ihracatının yüzde 30'u (5,8 milyar dolar) yaş sebze ve meyve, sebze-meyve mamulleri ile kuru meyve ve mamullerinden oluşuyor" ifadelerini kullandı. İHA

Vergi cezalarında yeni düzenlemeye gidiliyor

Hukuk reformu kapsamında çalışılan 4. Yargı Paketi'nde yeni düzenlemeler yapılıyor. Paket, Vergi Usul Kanunu'nda öngörülen değişiklikle etkin pişmanlık ve uzlaşma çerçevesinde ceza indirimleri içeriyor.

Cumhurbaşkanı tarafından açıklanan hukuk reformu kapsamında yer alan 4. Yargı Paketi'nde çalışmalar son aşamaya geldi. 32 maddeden oluşan ve 7 ayrı kanunda değişiklik öngören 4. Yargı Paketi ile Vergi Usul Kanunu'nda etkin pişmanlık ve uzlaşma çerçevesinde yeni düzenleme yapılıyor.

AK Parti kaynaklarından edinilen bilgiye göre, Vergi Usul Kanunu'nda yapılan değişiklikle kovuşturma, soruşturma aşamasındaki vergi cezalarında, aşamasına göre yüzde 50-75 oranında uzlaşmaya dayalı olarak indirim öngörülmüyor.

Boşanmış eş ayrımı kalkıyor

4. Yargı Paketi'nde eşe karşı işlenen suçlar ile boşanmış eşe karşı işlenen suçlardaki farklılık gideriliyor. 3 ayrı maddede yapılan düzenleme ile adam öldürme, kasten yaralama, işkence ve eziyet suçlarından sadece eş değil boşanmış eşe karşı da işlenmesi halinde ağırlaştırılmış ceza öngörülmüyor. 4. Yargı Paketi üzerindeki çalışmalarının tamamlandığı düzenlemeler özetle şöyle:

- Kredi kartının araç olarak kullanıldığı suçlarda mağdurun yerleşim yeri mahkemeleri de yetkili olacak.

- Adalete erişim bağlamında tebligatın elektronik posta, mesaj gibi benzeri yöntemlerle de bildirilmesi sağlanacak
- Mesai saatlerinin dışında yakalanma söz konusu olduğunda şüphelinin taahhütte bulunması halinde bir defaya mahsus taahhüt ettiği saatte ifadesinin alınabilecektir. Buna uyulmadığı takdirde 1.000 TL para cezası verilecektir.
- Katalog suçlarda tutuklama kapsamında somut delillerin varlığı şartı getiriliyor.
- Tutuklama kararı verilirken adli kontrol uygulamasının yetersiz kalacağına gerekçesi belirtilerek tutuklama kararı verilecektir.
- Adli kontrole ilgili olarak, evden çıkamayacağına ilişkin adli kontrol kararı verilmişse evde geçirilen her 2 gün bir gün olarak mahkumiyetten düşürülecektir.
- Adli kontrol kararları 4 ayda bir gözden geçirilecektir.
- Beraat kararı verilmesi halinde tespit ve dinlemeye ilişkin kayıtlar imha edilecektir.
- İddianamede suça konu iddialar dışında, sanıkla ilgili başka iddialara yer verilemeyecektir.
- Avukatın şüpheli ile görüşmesi soruşturmanın amacını tehlikeye düşürecek somut olguların varlığı halinde geciktirilebilecektir.
- Mağdur hakları açısından müştekiye çağrı kağıdı gönderilirken aynı zamanda duruşmaya konu davanın iddianamesi de gönderilecektir.
- 2 yılın altında ceza gerektiren suçtan dolayı basit yargılama usulü tebligat gönderilmeksizin yapılabilecektir.

Kamu-özel işbirliği yatırımları hız kesti

Türkiye'de kamu-özel ortaklığı son dönemde azalıyor. 2017'den bu yana büyük nitelikli yatırımlarda 30 proje hayata geçirilirken, bu yatırım sözleşmelerinin 3'ü 2020, 1'i ise 2021 yılında imzalandı.

Türkiye'nin son yıllardaki hemen hemen büyük nitelikli bütün kamu yatırımlarında tercih edilen kamu-özel ortaklığı modeli yatırımlarda azalış gözleniyor. 2018 ve 2019'da 8 sözleşme, 2020'de 3 sözleşme imzalanarak projeler başlatılmıştı. 2021 yılında ise şimdiye kadar 1 sözleşme imzalandı.

Genel eğilimler açısından 5 yıllık dönemlere bakıldığında da benzer sonuçlar gözlemlendi. 2021 yılı dahil edilerek 5 yıllık eğilimlere bakıldığında, 2017'den bu yana 30 proje hayata geçirildi. Önceki 5 yıllık dönemlerde sırasıyla 69, 53 ve kamu-özel projelerinde garanti sisteminin bulunmadığı dönem olan 2001-2006 döneminde 33 proje başlatılmıştı.

Sözleşme büyüklüklerinde de (yatırım+kamu payı) benzer bir sonuç gözlemlendi. 2013'de İstanbul Havalimanı projesinin sözleşmesinin imzalandığı yıl olması nedeniyle tek bir yılda 74.3 milyar TL'lik bir büyüklüğe ulaşılmıştı. Aynı dönemde şehir hastaneleri de başlatılmıştı. Son 5 yılda imzalanan projelerin sözleşme tutarı 7.7 milyar TL oldu. 2012-2016 döneminde 91,5 milyar TL'lik büyüklüğe ulaşıldı. 2007-2011 arasında ise sözleşme büyüklüğü 31.3 milyar TL seviyesindeydi. 2001-2006 döneminde ise 6.4 milyar TL'lik sözleşme imzalanmıştı.

Türkiye’de kamu-özel ortaklığı son dönemde tercih edilen büyük yatırım finansman modeli olsa da kur ve salgında olduğu gibi küresel risklerde kamuya beklenenin üzerinde yük getirdiği eleştirileri yapılmıyordu. Bu arada Sayıştay dergisinde yayımlanan bir makalede, kamu- özel işbirliği mevzuatının dağınık olduğu ve bunun ulusal kamu-özel işbirliği politikası olmasını engellediği, sözleşmelerin öngörülemez durumlar adaptasyonu içermediği, hedef ve başarı kriterlerinin sözleşmelere net olarak yazılmadığı eleştirileri yapılmıştı.

Kamu-özel işbirliği projeleri sözleşme tutarı ve proje sayısı

5 yıllık dönemler	Sözleşme tutarı TL	Sözleşme adeti
2017-2021	7.708.291.880,25	30
2012-2016	91.538.795.881,15	69
2007-2011	31.258.827.782,99	53
2001-2006	6.405.735.334,25	33

Kaynak SBB

Kamu alacaklarına yeni yapılandırma

Hazine ve Maliye Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu, il özel idareleri, belediyeler ile Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığına 30 Nisan 2021'e kadar olan bazı borçlar yapılandırılacak.

Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin **Kanun Teklifi**, TBMM Genel Kurulu'nda kabul edilerek yasalastı.

Kabul edilen yasaya göre, Vergi Usul Kanunu'nda yapılan değişiklikle Hazine ve Maliye Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu (**SGK**), il özel idareleri, belediyeler, Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığına (YİKOB) olan bazı borçlar yapılandırılacak.

Ancak düzenleyici ve denetleyici kurumlarca verilen idari para cezaları, Kovid-19 ile mücadele kapsamında verilen idari para cezaları ile tütün ve tütün mamulleri kullanımından kaynaklanan idari para cezaları kapsam dışında olacak.

Kanunla yapılandırma kapsamına alınacak 30 Nisan 2021 dahil bu tarihten önceki dönemlere ait borçlar şöyle:

- Vergi Usul Kanunu kapsamına giren ve beyana dayanan vergilerde bu tarihe kadar verilmesi gereken beyannamelere ilişkin vergi ve bunlara bağlı vergi cezaları, gecikme faizleri ve gecikme zamları,

- 2021 yılı için tahakkuk eden motorlu taşıtlar vergisinin ikinci taksidi hariç tahakkuk eden vergi ve bunlara bağlı vergi cezaları, gecikme faizleri, gecikme zamları,
- Yapılan tespitlere ilişkin olarak vergi aslına bağlı olmayan vergi cezaları, idari para cezaları,
- Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerince Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamında tahsil dairesine takip için intikal etmiş olan asli ve fer'i amme alacakları; işletmede mevcut olduğu halde kayıtlarda yer almayan ya da kayıtlarda yer aldığı halde işletmede bulunmayan emtia, makine, teçhizat, demirbaşlar ile kasa mevcudu ve ortaklardan alacakların beyanı,
- Gümrük Kanunu ve ilgili diğer kanunlar kapsamında gümrük yükümlülüğü doğan ve Ticaret Bakanlığına bağlı tahsil daireleri tarafından takip edilen gümrük vergileri, idari para cezaları, faizler, gecikme faizleri, gecikme zammı alacakları, SGK'ye bağlı tahsil daireleri tarafından takip edilen ve belirtilen sürelerin sonuna kadar tahakkuk ettiği halde ödenmemiş alacaklar,
- Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun ilgili maddeleri kapsamındaki sigortalılık statülerinden kaynaklanan, 2021 yılı nisan ayı ve önceki aylara ilişkin sigorta primi, emeklilik keseneği ve kurum karşılığı, işsizlik sigortası primi, sosyal güvenlik destek primi ile bunlara bağlı gecikme cezası ve gecikme zammı alacakları,
- 2021 yılı nisan ayı ve önceki aylara ilişkin isteğe bağlı sigorta primleri ve topluluk sigortası primi ile bunlara bağlı gecikme cezası ve gecikme zammı alacakları,
- Özel nitelikteki inşaatlar ile ihale konusu işlere ilişkin yapılan ön değerlendirme, araştırma veya tespit sonucunda bulunan eksik işçilik tutarı üzerinden hesaplanan sigorta primi ile bunlara bağlı gecikme cezası ve gecikme zammı alacakları,
- İşlenen fiillere ilişkin olup ilgili kanunları uyarınca uygulanan idari para cezaları ile bunlara bağlı gecikme cezası ve gecikme zammı alacakları,
- İlgili kanunları gereğince takip edilen 2021 yılı nisan ayı ve önceki aylara ilişkin damga vergisi, özel işlem vergisi ve eğitime katkı payı ile bunlara bağlı gecikme zammı alacakları,
- İl özel idarelerinin 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen ve vadesi 30 Nisan 2021 dahil bu tarihten önce olduğu halde düzenlemenin yayımı tarihi itibarıyla ödenmemiş bulunan asli ve fer'i amme alacakları.
- Hesaplama da kullanılacak Yİ-ÜFE aylık değişim oranı

Yasayla belediyelere olan borçların da yapılandırılması öngörülüyor. Buna göre belediyelerin, Vergi Usul Kanunu kapsamındaki 30 Nisan 2021 tarihinden önceki

dönemlere, beyana dayanan vergilerde bu tarihe kadar verilmesi gereken beyannamelere ilişkin vergi ve bunlara bağlı vergi cezaları ile gecikme faiz ve zamları; 2021 yılına ilişkin olarak söz konusu tarihten önce tahakkuk eden vergisi ve bunlara bağlı vergi cezaları, gecikme faizleri, gecikme zamları da kanunun kapsamında yer alıyor.

Öte yandan belediyelerin, Belediye Gelirleri Kanunu'na göre vadesi 30 Nisan 2021 tarihinden önce olduğu halde bu düzenlemenin yayımı tarihi itibarıyla ödenmemiş olan ücret ve pay alacakları; Belediye Kanunu kapsamındaki belediyelerin vadesi söz konusu tarih olduğu halde bu düzenlemenin yayımı tarihi itibarıyla ödenmemiş bulunan su, atık su ve katı atık ücreti alacakları; büyükşehir belediyelerinin Çevre Kanunu'nun "İzin alma, arıtma ve bertaraf etme yükümlülüğü" başlıklı maddesine göre vadesi 30 Nisan 2021'den önce olduğu halde teklifin yasalaştığı tarihte ödenmemiş katı atık ücreti alacakları ile tüm bunlara bağlı fer'i alacakları da yapılandırmaya dahil ediliyor.

Kanuna göre, düzenlemenin uygulanmasında kullanılacak Yİ-ÜFE aylık değişim oranları, Türkiye İstatistik Kurumunun her ay için belirlediği 31 Aralık 2004 tarihine kadar toptan eşya fiyatları endeksi (TEFE) aylık değişim oranlarını, 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren üretici fiyatları endeksi (ÜFE) aylık değişim oranlarını, 1 Ocak 2014 tarihinden itibaren yurt içi üretici fiyat endeksi (Yİ-ÜFE) aylık değişim oranlarını, 1 Kasım 2016 tarihinden itibaren aylık yüzde 0,35 oranını ifade edecek.

"AİDAT, ODA PAYLARI, TESCİL ÜCRETİ" DÜZENLEMESİ

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu hükümlerine göre, 30 Nisan 2021 tarihine kadar ödenmesi gerekmesine rağmen ödenmemiş olan, üyelerin oda ve borsalara olan aidat, navlun hasılatından alınacak oda payları ve borsa tescil ücreti ile oda ve borsaların Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'ne olan aidat borçları asılları tamamının, birinci taksiti bu kanunun yayımlandığı tarihi takip eden dördüncü ayın sonuna kadar, kalanı aylık dönemler halinde ve azami toplam altı eşit taksitte ödenmesi halinde, bu alacaklara uygulanan faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer'i alacakların, alacak asıllarının bu kanunun yayımı tarihinden önce kısmen veya tamamen ödenmiş olması halinde ödenmiş borç asıllarına isabet eden faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer'i alacakların tahsilinden vazgeçilecek.

Bu hükümden yararlanılabilmesi için kanunun yayımı tarihini izleyen üçüncü ayın sonuna kadar alacaklı birime başvurulacak. Ödenmesi gereken tutarların öngörülen süre ve şekilde kısmen veya tamamen ödenmemesi halinde, ödenmemiş alacak asılları ile bunlara ilişkin faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer'i alacaklar ilgili mevzuat hükümlerine göre tahsil edilecek.

Bundan yararlanmak isteyen borçluların belirtilen şartları yerine getirmelerinin yanı sıra dava açmamaları, açılmış davalardan vazgeçmeleri ve kanun yollarına

başvurmamaları şart olacak. Kanunun yayımı tarihinden önce dava konusu edilmiş ve/veya mahkemece hükme bağlanmış ve kesinleşmiş olanlar dahil olmak üzere icra takibi başlatılmış alacaklar için, borçlunun bu fıkra hükümlerinden yararlanmak üzere başvuruda bulunması halinde davalar ve/veya icra takipleri sonlandırılacak. Bu kapsamda, tamamı ödenen alacaklara ilişkin yargılama giderleri ile icra masrafları ve vekalet ücretleri karşılıklı olarak talep edilemeyecek.

30 Nisan 2021 tarihi itibarıyla ödenmesi gerektiği halde bu kanunun yayımı tarihine kadar ödenmemiş Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu hükümlerine göre meslek mensuplarının üyesi oldukları odalara olan aidat borçları ile odaların Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliğine olan birlik payı borçlarının asıllarının tamamının birinci taksiti bu Kanunun yayımı tarihini takip eden üçüncü ayın sonuna kadar, kalanı aylık dönemler halinde ve azami toplam altı eşit taksitte ödenmesi halinde, bu alacaklara uygulanan faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi ferî alacakların, alacak asıllarının bu kanunun yayımı tarihinden önce kısmen veya tamamen ödenmiş olması halinde ödenmiş borç asıllarına isabet eden faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi ferî alacakların tahsilinden vazgeçilecek.

Bu hükümden yararlanılabilmesi için bu kanunun yayımı tarihini izleyen ikinci ayın sonuna kadar alacaklı birime başvurulması gerekecek. Bu kapsamda ödenmesi gereken tutarların öngörülen süre ve şekilde kısmen veya tamamen ödenmemesi halinde, ödenmemiş alacak asılları ile bunlara ilişkin faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi ferî alacaklar ilgili mevzuat hükümlerine göre tahsil edilecek.

Bundan yararlanmak isteyen borçluların belirtilen şartları yerine getirmelerinin yanı sıra dava açmamaları, açılmış davalardan vazgeçmeleri ve kanun yollarına başvurmamaları gerekecek. Kanunun yayımı tarihinden önce dava konusu edilmiş ve/veya mahkemece hükme bağlanmış ve kesinleşmiş olanlar dahil olmak üzere icra takibi başlatılmış alacaklar için, borçlunun bu fıkra hükümlerinden yararlanmak üzere başvuruda bulunması halinde davalar ve/veya icra takipleri sonlandırılacak. Bu kapsamda, tamamı ödenen alacaklara ilişkin yargılama giderleri ile icra masrafları ve vekalet ücretleri karşılıklı olarak talep edilmeyecek.

Yeni dünyanın üretim merkezi Türkiye

TÜSİAD Başkanı Simone Kaslowski ve MÜSİAD Başkanı Abdurrahman Kaan, Türkiye'nin üretim merkezi haline geldiğini ve kısa süre içinde dünya ticaretinden aldığı payı önemli ölçüde artılabileceğini söyledi.

Salgın sonrası ortaya çıkan yeni dünyada Türkiye'nin yeni bir üretim merkezi olarak öne çıktığını dile getiren Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (TÜSİAD) ve Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Başkanları, bu dönemde Türkiye'nin uzun vadeli politikalar uygulayarak dünya ticaretinden aldığı payı da artılabileceğini söyledi. Bu yıl 20'ncisi düzenlenen Perakende Günleri'nde Türkiye'nin en büyük iş dünyası dernekleri arasında yer alan MÜSİAD ve TÜSİAD birlikte yer aldı.

Moderatörlüğünü Murat Kolbaşı'nın yaptığı 'Rekabet Gücü Yüksek Türkiye için' başlıklı oturumda MÜSİAD Genel Başkanı Abdurrahman Kaan ile TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı Simone Kaslowski Türkiye'nin uluslararası arenada rekabet gücünün daha da artırılması için neler yapılması gerektiğini paylaştılar. Konuşmasında sivil toplum kuruluşlarının yeni dünya düzenine ayak uydurmak için kendilerini yenilemesi gerektiğini anlatan MÜSİAD Genel Başkanı Abdurrahman Kaan, kuruluşlarının dünyanın çeşitli bölgelerinde bulunan ofisleri ile saha bazlı hizmet verdiğini anlattı. ABD'deki ofislerinin BM'nin danışman STK'sı unvanı bulunduğunu aktaran Kaan, "Sahada mücadele veren bir yapıyız. Üyelerimiz 1.8 milyon kişiye istihdam sağlıyor. MÜSİAD hem ekonomide birleştirici güç, hem de sermayeye katkı sağlayan bir yapı" diye konuştu.

Kaan, dünya ticaretinde uzun süredir yüzde 1,3 civarında olan Türkiye'nin payının artırılması konusunda ise şu ifadeleri kullandı: "Dijitalizasyon ile birlikte yeni dünya kavramı ortaya çıktı. Türkiye artık Çin bazlı üretim merkezinin alternatifi oldu. Yeni dünyanın üretim merkezi Türkiye'dir. Türkiye'nin her şehrinin kendine özgü katma değeri var. Yabancı yatırımcılara tanıttığımız takdirde Türkiye yatırım merkezi olacak. Dünya ticaretindeki payımızı da birkaç yıl içinde yüzde 4-5'lere çıkarabiliriz."

"Uzun vadeye odaklanmalıyız"

TÜSİAD Başkanı Simone Kaslowski ise Türkiye'nin konumu itibari ile çok özel bir alanda yer aldığını belirterek, "Geçen yıl başlayan salgın bazı süreçleri, değişimleri hızlandırdı. Bilhassa AB'nin öncülüğünde planlanan Yeşil Mutabakat konusundaki farkındalık arttı ve bu konu öncelikli stratejiler arasına girdi. Dijital dönüşüm ile birlikte gelen düzenlemeler söz konusu. Bu değişimleri göz önünde tuttuğumuzda öncelik ürünlerimizin ortak pazar içinde serbest dolaşımını sağlayan Gümrük Birliği anlaşmasının güncellenmesi. Bunun için de yeşil dönüşüme uyumlu yol haritasına sahip olmalıyız ve dijital dönüşümü iyi okumalıyız. Aksi takdirde karbon vergileri gibi engeller ile karşı karşıya kalabiliriz. Bunları yaptığımız takdirde önemli bir üretim merkezi haline geleceğiz ve yatırım ortamı yaratmış olacağız" dedi.

Perakende sektörü borçla dönüyor

Perakende Günleri '21'in ilk gününde başkanlar oturumunda bir araya gelen Alışveriş Merkezleri ve Yatırımcıları Derneği (AYD) Başkanı Hüseyin Altaş, Birleşmiş Markalar Derneği (BMD) Başkanı Sinan Öncel, Zincir Mağazalar Derneği (ZMD) YKB Serhan Tınastepe, Gıda Perakendecileri Derneği (GPD) YKB Galip Aykaç ve Ev dışı Tüketim Tedarikçileri Derneği (ETÜDER) Başkanı Melih Şahinöz, perakende sektörünün mevcut durumu, geleceği ve sorunlara çözüm önerilerini masaya yatırdı.

Akinon ve Vestel ana sponsorluğunda düzenlenen etkinlikte konuşan temsilciler, sektörde teknik anlamda ifl as etmesine rağmen, yaşıyor görünen pek çok şirketin yer aldığını, faizden kura ve enfl asyona kadar tüm göstergelerdeki dalgalanmaların belirsizlik ortamını artırdığını belirtti. BMD Başkanı Sinan Öncel, vergi ötelemeleri, kira yardımları ve KÇÖ gibi uygulamalar ile sektörün bugünlere gelebildiğini ancak önemli bir veri olan turizmdeki düşüşün sektör için ciddi bir sorun yarattığını kaydetti. Perakende sektörünün yaz aylarındaki cirosunun büyük bir kısmının turist satışlarından geldiğini belirten Öncel, maliyetlerde büyük artışlar yaşandığını ve borçlanmaların da yüzde 30 büyüdüğü bilgisini verdi.

Gıdada perakende yüzde 20 büyüdü

GPD Başkanı Galip Aykaç ise konuşmasında gıda perakendesi sektörünün salgın döneminde yüzde 30 büyüdüğünü anlattı. Söz konusu büyümede pandemi ve enfl asyonun etkisinin de bulunduğunu dile getiren Aykaç, 2021'in ilk çeyreğinde ise sektörde yine enfl asyonunla birlikte yüzde 20'nin üzerinde büyüme yaşandığını aktardı.

İflas eden sektörler var

Zincir Mağazalar Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Serhan Tınaztepe de, 50 bin mağaza ve 320 milyar TL'lik ciroyu temsil ettiklerine işaret ederek, "Gıda dışı organize perakende, pandemi döneminde enflasyondan arındırılmış haliyle yüzde 18 küçüldü. 2021'in ilk çeyreğinde yüzde 25 küçülme bekliyoruz. Türkiye'de şirketlerin en önemli sıkıntılardan bir tanesi sermaye yetersizliği. Bir de üstüne pandemide cirosunun yüzde 70'ini kaybetmiş bir şirketin toparlanması çok zor" dedi.

"Tahsilat yapamaz hale geldik"

TÜRES Başkanı Ramazan Bingöl, yemeiçme sektörünün pandemide en büyük darbeyi aldığını anlatarak, bu dönemde restoranlarla birlikte tedarikçilerin de zorluk çektiğini belirtti. Turizm Bakanlığı'nın artık farklı çalışmalara yönelmesini beklediklerine dikkat çeken Bingöl, AVM'lerde kangren olmuş yara haline gelen ortak gider meselesinin de çözülmesi gerektiğini söyledi. Konuşmasında sektörlerinin 300 milyar TL'lik ciro yaptığına dikkat çeken ETÜDER Başkanı Melih Şahin, açma ve kapama dönemlerinin tansiyonu yükselttiğini ifade ederek, "Tahsilat yapamaz hale geldik. Açma ve kapama işlerimizi daha da zorlaştırdı" diye konuştu.

"Hem rekabet, hem işbirliği kazancı artırır"

TÜSİAD üyelerinin yüzde 17'si perakende sektöründe faaliyet gösteriyor. Türkiye'nin kg başına ihracat değeri ise 1 dolar seviyesinde seyrediyor. Söz konusu rakamın artırılması için neler yapılması noktasında ise Kaslowski, "Markalar arasındaki iş birlikleri önemli. Rekabet ile birlikte uluslararası arenada işbirliği de olmalı. Küme mantığı ile çalıştığınızda sinerji ortaya koyuyorsunuz. Bunun neticesinde de tüm oyuncular kazanıyor ve kaynaklar verimli kullanılıyor" dedi.

Türkiye, mayısta 4,1 milyar dolar dış ticaret açığı verdi

Ticaret Bakanlığı verilerine göre, mayıs ayında ihracat yıllık bazda yüzde 65,5 artışla 16,5 milyar dolar olarak gerçekleşti. Güçlü artış geçen yıl pandemi kaynaklı dış ticarete yaşanan gerilemenin yarattığı baz etkisinden kaynaklanıyor. Mayıs ayında dış ticaret açığı ise 4,2 milyar dolar seviyesine yükseldi.

Ticaret Bakanı Mehmet Muş, mayıs ayı geçici dış ticaret rakamlarını açıkladı. Genel Ticaret Sistemi'ne göre ihracat, yüzde 65,5 artışla 16,5 milyar dolar olurken ithalat ise yüzde 50,4 artışla 20,6 milyar dolar olarak açıklandı. Böylece mayıs ayında dış ticaret açığı 4,2 milyar dolar oldu. Geçen yıl dış ticaret açığı 3,4 milyar dolar iken pandemi öncesi dönem olan 2019 yılının aynı ayında dış ticaret açığı 1,8 milyar dolar düzeyindeydi.

Dış ticaret hacmi, yüzde 58,92 artarak 37 milyar 109 milyon dolar olurken ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 79,9 oldu. Altın hariç ihracatın ithalatı karşılama oranı ise yüzde 79,5 seviyesinde gerçekleşti.

Bakan Muş: Tüm zamanların en iyi ikinci mayıs verisi

Dış ticare rakamlarını açıklayan Bakan Mehmet Muş, mayıs ayı ihracatının tüm yılların en yüksek ikinci mayıs ayı ihracat değeri olduğuna dikkat çekti.

Muş, böylece ilk 5 ayda ihracatın geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 38,3'lük artışla 85,2 milyar dolar seviyesine taşındığına işaret ederek, "Yıllıklandırılmış ihracat değerimiz ise 193,3 milyar dolar ile bugüne kadar gerçekleşen en yüksek 12 aylık ihracattır." ifadesini kullandı. Bakan Muş, bu yıl normalleşme adımlarıyla, Orta Vadeli Program'da yer alan 2022 hedefi olan 198 milyar doları da aşarak ihracatı 200 milyar doların üzerine çıkarmayı hedeflediklerini dile getirdi.

Yılın ilk 5 ayında ihracat yüzde 38 arttı

İlk beş ayda ihracat geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 38,3'lük artışla 85,2 milyar dolar seviyesine yükseldi. Yıllıklandırılmış olarak bakıldığında ise ihracat bir önceki döneme göre yüzde 16,64 oranında artarak 193 milyar 267 milyon dolar, ithalat ise yüzde 16,75 oranında artarak 240 milyar 379 milyon dolar oldu.

En fazla ihracat: Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler

2021 yılı Mayıs ayında en çok ihraç edilen "Kazanlar, makinalar" faslını (1 milyar 648 milyon dolar), "Motorlu kara taşıtları" (1 milyar 534 milyon dolar) ve "Demir ve çelik" (1 milyar 333 milyon dolar) ihracatı takip etti.

En fazla ithalat: Mineral yakıtlar, mineral yağlar

2021 yılı Mayıs ayında en çok ithal edilen "Mineral yakıtlar, mineral yağlar" faslını (3 milyar 94 milyon dolar), "Kazanlar, makinalar" (2 milyar 383 milyon dolar) ve "Demir ve çelik" (2 milyar 333 milyon dolar) ithalatı izledi.

İhracatta zirve Almanya; ithalatta Çin listenin başında

2021 yılı Mayıs ayında en fazla ihracat yapılan ülke Almanya (1 milyar 405 milyon dolar) olurken, bu ülkeyi sırasıyla ABD (1 milyar 149 milyon dolar) ve İngiltere (1 milyar 105 milyon dolar) takip etti. En fazla ithalat yapılan ülke ise Çin (2 milyar 632 milyon dolar) olurken, sırasıyla Rusya Federasyonu (2 milyar 74 milyon dolar) ve Almanya (1 milyar 785 milyon dolar) ikinci ve üçüncü sırada yer aldı.

Ticaret Bakanı Mehmet Muş: Normalleşmeyi eskiye dönüş olarak görmüyoruz, destekler sürececek

Mayıs ayı ihracat verilerinin açıklandığı değerlendirme toplantısında konuşan Mehmet Muş, “Normalleşmeyi eskiye dönüş olarak görmüyoruz. Pazara giriş desteği, sanal fuar ve pazarlama destekleri, kolay ihracat ve sanal akademi ile ihracat ve ihracatçı sayısını artırmak için çalışmaya devam edeceğiz” dedi.

Ticaret Bakanı Mehmet Muş, ihracatta yaşanan olumlu seyrin devam ettiğini, normalleşmeyle ihracatta hızlanma beklenmekle birlikte desteklerin de sürdürüleceğini söyledi. Mayıs ayı ihracat verilerinin açıklandığı değerlendirme toplantısında konuşan Mehmet Muş, “Normalleşmeyi eskiye dönüş olarak görmüyoruz. Pazara giriş desteği, sanal fuar ve pazarlama destekleri, kolay ihracat ve sanal akademi ile ihracat ve ihracatçı sayısını artırmak için çalışmaya devam edeceğiz” dedi. Muş, Eximbank’ın Asya Kalkınma Bankasından sağladığı 150 milyon dolar kredinin, yüzde 5’inin kadınları; Dünya Bankası garantisi ile sağlanan 120 milyon Avro kredinin en az yüzde 10’unun kadınlara, yüzde 70’inin KOBİ’lere verileceğini açıkladı.

Pandemi sonrası

Mehmet Muş, pandemi sonrası döneme hazırlık yapıldığını belirterek, “Birçok tüketici alışkanlığında değişikliğin kalıcı olacağını düşünüyoruz. Yeni ürünlerden pazarlamaya kadar yenilikler olacak. Girişimcilere dönüşümde liderlik etmeye devam

edeceğiz. Dünya sürdürülebilir, dijital yeşil ekonomiye geçiş aşamasındadır. Bunun gerisinde değiliz. Asya, Afrika ve Avrupa'ya yakınlığımızı daha etkin kullanmak, ayrıca Türkiye'nin tedarik gücünü sürdürmek geliştirmek için çalışıyoruz" diye konuştu.

Mehmet Muş konuşmasında, Türkiye'nin ihracat artışında en fazla Pazar payına sahip olan Avrupa'nın da etkisinin bulunduğunu kaydederken, küresel görünüme yönelik değerlendirmelerinde, son dönemdeki küresel toparlanmadaki bölgesel farklılıklara işaret etti. Mehmet Muş, Avrupa'nın Asya bölgesinden daha yavaş toparlandığını belirtirken, COVID-19 virüsü mutasyonu, aşı tedarik sorunları, kamu borçlarının yüksekliği ve lojistikteki sorunları risk unsuru olarak sıraladı.

Ticaret Bakanı Mehmet Muş, yüzde 7 seviyesindeki ilk çeyrek büyümeye net ihracat katkısının yüzde 1,1 puan olduğunu, yatırımların 2,9 puan katkı verdiğini ve toplam büyümenin yüzde 41'inin yatırımlardan kaynaklanmasının gelecek dönemi üretim ve istihdam artışı anlamına geldiğini vurguladı. Büyümeyle dengeli olarak niteleyen Muş, "İhracattaki ivme, cari açığın kapanması ve daha fazla üretim ve istihdama dönüşmesi açısından büyük önem taşıyor. Bizler ihracata dayalı ekonomik büyüme için çalışmaya devam edeceğiz. 2021'de ekonomimizdeki yükselişe şahit olacağımıza inancımız tamdır" diye konuştu.

TİM Başkanı Gülle: İhracat şurası hazırlıkları tamamlandı

Türkiye İhracatçıları Meclisi Başkanı İsmail Gülle de konuşmasında Türkiye İhracat Şurası için hazırlıkların tamamlandığını belirterek, Cumhurbaşkanlığı'nda yapılacak şura ile önemli kararların açıklanacağını söyledi. İsmail Gülle, TL ile dış ticaretin desteklenmesinin devam etmesi gerektiğini belirtirken, yılın ilk 5 ayı sonundaki ihracata Euro/Dolar paritesindeki Euro lehine yükselişin olumlu etki ettiğini, bunun 695 milyon dolarlık katkı olduğunu vurguladı. Gülle bu parite seviyelerinin devamını beklediklerini de vurguladı.

Tüm zamanların ikinci en yüksek Mayıs ayı ihracatı

Genel ticaret sistemi kapsamında, Ticaret Bakanlığı ve TİM kayıtlarından derlenen verilere göre Mayıs ayında ihracat bir önceki yıl aynı aya göre; yüzde 65,50 artarak 16 milyar 480 milyon dolar, ithalat, yüzde 54,02 artarak 20 milyar 629 milyon dolar oldu. Bu veriler ışığında Mayıs ayında dış ticaret açığı yüzde 20,74 oranında artarak 4 milyar 149 milyon dolar düzeyinde gerçekleşti. Ticaret Bakanı Mehmet Muş bu seviyenin tüm zamanların ikinci en yüksek Mayıs ayı ihracatı olduğunu vurguladı.

Ocak-Mayıs döneminde ise ihracat yüzde 38,35 artarak 85 milyar 220 milyon dolar, ithalat yüzde 25,25 artarak 103 milyar 496 milyon dolar olarak gerçekleşti. Dış ticaret açığı yüzde 13,11 azalışla 18,3 milyar dolar olurken, ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 82,3 düzeyinde gerçekleşti.

Demir çelik ihracatı toparlanıyor

Mayıs ayında en fazla ihracat yapılan sektörler sırasıyla makine-teçhizat, otomotiv, demir çelik, elektronik-elektrikli cihazlar, plastik malzemelerden oluştu. TİM Başkanı İsmail Güllü, Mayıs ayındaki demir çelik ihracatının 1 milyar 333 milyon dolar ile tüm zamanların en yüksek demir çelik ihracatı olduğunu belirtti. ABD ve Avrupa, Türkiye'nin demir çelik ihracatına yönelik kısıtlayıcı önlemler aldığı için 2019 ve 2020'de sektör ihracatta zorluk yaşamıştı. Öteyandan, yine Mayıs ayı itibarıyla en fazla ihracat yapılan ülkeler sırasıyla, Almanya, ABD, İngiltere, İtalya, İspanya oldu.

GEG sınıflamasına göre ihracat ve ithalat						
	Mayıs			Ocak-Mayıs		
	2020	2021	Değişim	2020	2021	Değişim
Yatırım (Sermaye) malları	1.062	1.583 49,00	49	6.779	9.184	35,47
Ham madde (Ara mallar)	5.153	8.964	73,94	30.232	43.008	42,26
Tüketim malları	3.681	5.846	58,82	24.204	32.522	34,37
Diğer	61	88	43,18	383	505	31,75
Toplam:	9.958	16.480	65,5	61.599	85.220	38,35

Türkiye AB'ye üyelikte kararlı, Suudi Arabistan'a yönelik girişimde bulunacağız

Biz AB'ye tam üyelik hedefini önemsiyoruz. Her alanda standartları yükseltmek için gerekli bir çıpa olarak görüyoruz. AB'nin çifte standartlı yaklaşımlar olsa da AB standartlarının refah artışı sağlayacağını görüyoruz. Türkiye AB üyeliğinde kararlılığını sürdürmektedir.

Biz de Gümrük Birliğinin güncellenmesi için çalışmaya devam ediyoruz. İkili ticareti daha üst seviyeye taşıyacağına inandığım yenilemeyle, hem sistemsel sorunlar son bulacak, kamu alımları, e ticaret, tarım gibi yeni alanlara ilerleyecektir.

AB ile ikili ticarete ilişkin yol haritası belirlediğimizi memnuniyetle ifade etmek isterim. Temaslarımı daha da sıkılaştıracam. Bölge ile yoğun diyalog içinde olacağız.

KKTC, Kazakistan ve Azerbaycan ile görüştük. Suudi Arabistan tarafından uygulanan ihraç ürünlerine yönelik ayrımcı uygulama için girişimde bulunacağız. Mısır ile normalleşme için görüşmeleri sürdüreceğiz.

ABD'den Türkiye'ye vergi misillemesi: Kritik açıklama Washington'dan geldi

ABD, Türkiye ile 5 ülkeye yeni vergi koydu. Türkiye ile birlikte bu ülkeler Birleşik Krallık, İtalya, İspanya, Hindistan ve Avusturya olarak sıralanırken, Türkiye'den ithal edilen birçok ürüne gümrük vergisi geldi. ABD yasaları uyarınca bir yıldır yürütülen incelemede, bu ülkelerde uygulanan dijital hizmet vergilerinde Amerikan şirketlerine ayrımcılık yapıldığı sonucuna varılmıştı.

ABD Ticaret Temsilcisi Katherine Tai, Türkiye, Birleşik Krallık, İtalya, İspanya, Hindistan ve Avusturya'dan ithal edilen ürünlere gümrük vergisi getirilmesine onay verildiğini açıkladı.

"ABD, dijital hizmet vergilerine ilişkin endişelerimiz dahil olmak üzere uluslararası vergilendirmeye ilgili bir dizi konuya çok taraflı bir çözüm bulunmasına odaklanıyor" diyen Tai, ABD, OECD ve G20 süreçleri aracılığıyla uluslararası vergi konularında mutabakata varılması konusunda kararlı olduklarının altını çizdi.

The Guardian'ın haberine göre, ABD Ticaret Temsilciliği bunun üzerine bu ülkelere ithal edilen 2 milyar dolarlık ürüne yüzde 25 vergi getirilmesine karar verdi.

310 MİLYON DOLARLIK ÜRÜN EK GÜMRÜK

Açıklama göre, yürürlüğe girmesi durumunda, Türkiye'den ithal 310 milyon dolarlık ürün ek gümrük vergisine tabi olacak. Bu tutar İngiltere için 887 milyon dolar, İtalya

03.06.2021

için 386 milyon dolar, İspanya için 323 milyon dolar, Hindistan için 118 milyon dolar ve Avusturya için 65 milyon dolar olarak kayıtlara geçti.

ABD Ticaret Temsilciliği'nin internet sitesindeki listeye göre, ek gümrük vergilerinden, Türkiye'den ithal edilen bazı halılar, nevresim ve ev tekstili ürünleri, granit ve taş cinsleri, porselen ve seramik ürünleri ve altın ile gümüş takılar etkilenecek.

180 GÜNE KADAR ASKIDA

Açıklamaya göre, vergiler Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) ve G20 süreçleri kapsamında çok taraflı olarak yürütülen müzakerelerin tamamlanmasına zaman tanımak amacıyla 180 güne kadar askıda olacak.

Türk Lirası daha düşer mi

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın faiz açıklamalarının ardından dolar rekor seviyelere yükseldi. Türk lirasında değer düşüşü devam ediyor. Peki Türk lirasındaki değer düşüşü ne zamana kadar devam edecek. Dünyanın en önemli finans kuruluşları Türk lirasındaki düşüşün ne zamana kadar devam edeceğini açıkladı.

Paramedyada da yer alan habere göre, dünyanın en önemli finans kuruluşlarının analistleri Türk lirasının daha ne kadar değer kaybedeceğini ve hangi şartlarda yeniden toparlanabileceğini yazdı:

USB YORUMU;

İsviçre merkezli UBS şimdilik gelişmekte olan ülke paralarının gevşek ABD Merkez Bankası (Fed) politikalarından faydalandığını ancak yatırımcıların "daha şahin bir Fed'e hazırlanması gerektiğini" söylüyor. Fed ve Avrupa Merkez Bankası (ECB) gibi merkez bankalarının varlık alımlarını "bir noktada" azaltmaya (tapering) başlayacağı endişeleri de TL'nin son dönemdeki değer kaybında etkili. Ancak Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın TRT'deki açıklamaları TL'nin muadillerinden negatif ayrışmasına neden oluyor. Kredi derecelendirme kuruluşu Capital Intelligence Ratings, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın faize ilişkin "Merkez Bankası Başkanıyla görüşüm. Faizleri düşürmemiz şart" ifadelerinin "ülkenin zaten varolan dışa dönük kırılma risklerini artırdığı ve daha fazla yatırımcının politik riskler nedeniyle ülkeden çıkmasına neden olabileceğini" söylüyor.

Bloomberg'de yer alan bir habere göre aralarında Barclays ekonomisti Ercan Ergüzel'in de yer aldığı bazı analistler, nisan ayında görülen rallide "muhtemelen zirvenin henüz görülmediği" görüşünde. Bloomberg ekonomistlerinin bugün açıklanacak mayıs enflasyon verisi için de medyan tahmini yüzde 17,1'den yüzde 17,3'e yükseldi.

CİTİ

Citi dolar/TL portföyünü %1'den %2'ye yükseltti Citi ise orta vadede enflasyonun yükselmesi ihtimali ve haziran ayında yurtiçi döviz arzındaki dengesizliklerin TL'de yeni değer kayıplarına yol açabileceğini söylüyor. Citi, dün yayımladığı raporda model portföyünde TL'ye karşı dolar alım pozisyonunun ağırlığını yüzde 1'den yüzde 2'ye yükseltti.

İFF:

IIF: Adil değer 1 ay önce dediğimiz gibi 9,5 Uluslararası Finans Enstitüsü Başekonomisti Robin Brooks, Erdoğan'ın parlamenter demokrasi ve faiz yorumları sonrası kurda sıçrama olunca Twitter'dan şu paylaşımı yaptı: "Merkez Bankasının faizleri indireceği beklentileri TL'nin keskin şekilde değer kaybetmesine yol açıyor. Dolar/TL adil değerimiz (makul düzey) halen bir ay önce de revize ettiğimiz 9,50 düzeyidir" (IIF CEEMA bölgesi Araştırma Direktörü Uğraş Ülkü ile birlikte)."

Kredilerdeki yavaşlamanın aslında TL için iyi olduğunu belirten Brooks, yabancı yatırımcı nezdinde endişelerin devam etmesi nedeniyle adil değeri son gelişmelere rağmen değiştirmediklerini söyledi. Brooks, daha önce kuruluşun dolar/TL kurunda adil değer öngörülerini Türk basınında büyük tepki aldığı "Lira tartışmasının her iki tarafında yer aldık" demiş, 2018 kur krizinde kur 7'ye fırladığında IIF olarak adil değerini 5,5 olduğunu söylediklerini vurgulamış ve kuruluşun öngörülerinin spekülasyondan ziyade analiz olduğuna dikkat çekmişti. Ünlü Alman ekonomist ve Die Welt piyasa yazarı Holger Zschaepitz ise ralli 8,70'i gördüğü sırada yaptığı paylaşımda, yükselişin Erdoğan'ın faiz indirimi söylemlerinden kaynaklandığını söyledi.

TD SECURITIES

Kanada merkezli yatırım bankası TD Securities'den portföy stratejileri direktörü Cristian Maggio ise beklenti üzerinde gelen yüzde 7'lik büyümenin büyük ölçüde kredilerle gerçekleştiği değerlendirmesini yaparak "bu da gemiyi yüzdürmek için parasal koşulların olabildiğince gevşetilmesini gerektiriyor" diyerek faiz-büyüme ilişkisine dikkat çekiyor.

TÜRK LİRASI DEĞER KAZANIR MI?

Gelişen piyasalar konusunda uzman ünlü ekonomist Timothy Ash ise 128 milyar

03.06.2021

doların merkez bankasının yanlış faiz politikaları nedeniyle TL'yi savunmak için harcadığını söyleyerek, Erdoğan'ın söyleşisinin bu bölümünden bir video paylaştı. Ash'e göre TL'nin güçlenmesi için "Turizmin toparlanması, Biden zirvesinin iyi geçmesi (S400'lerden vazgeçilmesi), enflasyon ve cari açığın düşmesi ve MB'nin 2021'in sonlarına kadar faizleri indirmemesi" gerekiyor.

Reuters'a isim vermeden konuşan bir yabancı yatırımcı da Cumhurbaşkanı'nın bu ifadelerini "gece yarısı müdahalesi" olarak değerlendirdi ve MB Başkanı Kavcıoğlu'nun dün yabancı yatırımcılarla gerçekleştireceği görüşmeye de zarar verdiğini söyledi.

Ülkemiz Süt Sığırcılığı; Yatırım ve İşletmecilik Anlayışımız...

Ali Ekber YILDIRIM

03 Haziran 2021 Perşembe

Prof.Dr.Hasan Rüştü Kutlu

Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootekni Bölümü

Ülkemiz hayvancılığının pek çok temel sorunu vardır. Özellikle süt sığırcılığında veya süt inekçiliğinde yaşanan sorunlar, uzun yıllardır aşılammış ve belli aralıklarla sürekli yaşanır hale gelmiştir. Bu sorunların birçoğu yüzünden hayvancılığı geleneksel bilgilerle yapmaya çalışan önemli sayıda küçük aile tipi işletme kapanmış, endüstriyel boyutta süt üretimi yapmak amacıyla son 15 yılda kurulan orta ölçekli pek çok işletme de sürü yönetimi ve yem-besleme sorunları nedeniyle kârlılıktan uzaklaşmış, sürdürülebilir işletmecilik yapamaz hale gelmiştir.

Salt kâr amaçlı kurulan, kamu kaynaklı kredi ve hibe programlarından yararlanmayı ön plana alan bu işletmelerin pek çoğunun geçmişinde hayvancılık kültürü olmadığı için temel amaç kazanç olmuştur. Yatırımlardan beklenen kâr elde edilemediği için işletme sahiplerinde büyük hayal kırıklıkları yaşanmış ve halen yaşanmaya devam etmektedir.

Ülkemizdeki süt sığırcılığı işletmelerinde temel amaç, süt üretimi ve ana gelir kapısı üretilen sütün miktarı olarak görüldüğü için kârlılık tamamıyla süt fiyatı ve yem gideri üzerinden değerlendirmekte, buzağı ve damızlık üretimi her zaman göz ardı edilmektedir. Modern ve sürdürülebilir işletme anlayışında günlük giderler üretilen süt ile karşılanırken, asıl kâr, her bir sağmal inek başına yılda bir adet elde edilmek zorunda olunan buzağıya endekslenmiştir. Dişi buzağının damızlık, erkek buzağının ise besi amaçlı değerlendirilmesi esastır. Süt sığırcılığımızda olması gereken bu modern anlayış, işletmelerde asla benimsenmemiş, kârlılık süt ve yem fiyatları üzerinden hesaplanır olmuş, işletmelerin verimliliklerinin değerlendirilmesinde üreme performansı ve buzağı üretimi tamamıyla göz ardı edilmiştir.

Bu eksikliğin en önemli nedeni yüksek verimli süt ineklerinin beslenmesinde yapılan hatalardır. Salt süt verimi üzerine kurgulanan bir besleme programı bir müddet sonra üreme ile ilgili sorunların yaşanmasına ve buzağı veriminin göz ardı edilmesine neden olmaktadır. Yüksek süt verimlerine bakılarak yurtiçi veya yurtdışı kaynaklardan satın alınan süt sığırlarından beklenen verim alınamamakta, en fazla 2-3 laktasyondan sonra kısır kalan süt inekleri maalesef et amaçlı değerlendirilmektedir. Bu olumsuzluk o işletme için zarar, ülkemiz geneli için ise kaynak israfı ve milli servet kaybı olmaktadır. İşte bu fasit daire sarmalındaki süt sığırcılığımız, mevcut anlayışla asla beklenen başarı ve sürdürülebilirliğe sahip olamamaktadır.

Modern hayvancılığın başarılı ve sürdürülebilir kârla yapıldığı ülkelerde yalnızca çiftçiler değil, kamu kesimi de sorumluluklar üstlenmiştir. Piyasa düzenleyicisi olarak görev alması gereken kamu, ülkemizde beklenen etkinliğe sahip olmadığı için çiftçiler özel sektöre (süt alıcıları-yem satıcıları) karşı korunulmada ve haklarının savunulmasında yetersiz kalmakta, süt satış ve yem alış fiyatları üzerinde sürekli manipülasyonlara maruz kalmaktadır. Bu ve diğer sorunların çözüm yalnızca kamudan beklenmemeli, başarılı ve sürdürülebilir süt sığırcılığı için çiftçilerimizin de kendi üzerlerine düşen sorumlulukları kabul edip yerine getirmeleri gerekir.

Öncelikle yaptıkları hataları anlayıp, modern anlamda süt sığırcılığı işletmeciliğinin kendilerine yüklediği sorumlulukları yerine getirmeleri gerekir. Süt sığırcılığında başarılı ülkelerin çiftçileri ile bizim çiftçilerimiz arasında işletmecilikteki düşünce ve anlayış farklılığını iyi tahlil etmek ve başarı için mutlaka değişim yaşanması gerekir. Hayvancılığı gelişmiş ülkelerdeki modern hayvancılık işletmeleri dikkate alındığında ülkemizdeki, işletmelerde yapılması gereken değişime esas temel yaklaşımlar aşağıdaki 20 başlıkta özetlenebilir.

1. Yatırımcı-İşletmeci: Hayvancılığı gelişmiş ülkelerdeki işletme sahipleri mesleki açıdan yeterli bilgiye sahiptir, yeterli olmadığı konularda profesyonel danışmanlık alır ve başarıda sürekliliği korumaya çalışır. Ülkemizde ise yatırım yaptığı alanda bilgisi olmadığı halde birkaç kitap veya not okuyarak fikir sahibi olan, kendini bilgili, yeterli ve yetkili gören işletme sahipleri çoktur ve bunlar yatırıma girmeden kredi/hibe almadan önce ya yeterlilik belgesi alması ya da yeterliliği uygun sorumlu teknik eleman istihdam etmesi/yetkilendirmesi ve bunun sürekliliği zorunlu hale getirilmelidir.

2. İşletme Kurulumu ve Sorumlusu: Hayvancılığı gelişmiş ülkelerde modern işletmelerin kuruluşu, işten anlayan girişimcinin iş-aile kültürünün bir parçası olarak süt sığırcılığı için bölgenin gerçeklerine ve özelliklerine uygun yatırım yapması ile başlar. Ülkemizde yaygın olarak kamu destekli kredi veya hibe programları ile kurulan işletmeler bölgenin ve işletmenin özellikleri dikkate alınmadan planlanmakta, bu da işletme yönetiminde ciddi sorunlara yol açmaktadır. Büyük yatırımla kurulan işletme altyapısının ve milyonluk hayvan varlığının emanet edilmesi için istihdam edilen sorumluya liyakatine göre değil yatırım sahibinin keyfine göre maaş takdir edilmesi, ülkemiz hayvancılığına büyük zararlar vermektedir.

3. Tahıl ve Kaba yem Üretimi: Modern işletmelerde rasyona girecek tahıl ve kaba yem ihtiyacı büyük oranda işletmenin kendi özvarlığı ve/veya kiralanmış araziler kullanılarak amaca uygun şekilde işletmece üretilir ve saklanır. İhtiyaç duyulan arazi ve ekim deseni işletme yönetimi/sorumlu mühendis tarafından her yıl planlanır. Diğer bir deyişle arazi varlığına uygun hayvan barındırılır veya hayvan varlığına uygun büyüklükte arazi kullanılır. Böylece yemlemede büyük ekonomi sağlanır. Oysa ülkemizde işletme kurulurken ihtiyaç duyulan arazi, işletme binası, barınak ve ambar-depo vb. müstemat için gerekli arazi olarak algılanır. İşletmelerin kuruluş aşamasında barındırılacak hayvan sayısı ve bunların tahıl ve kaba yem ihtiyacı hesaplanıp bu yemin tedariki için gerekli bitkisel üretime yönelik arazi varlığı hiç düşünülmez. İhtiyaç duyulan yem, öyle veya böyle bir yerlerden bulunur düşüncesi ile hareket edilir.

4. Süt ve Yem Fiyatı Endeksli Üretim: Ülkemizde yem ve süt fiyatlarına endeksli süt sığırcılığı yapılırken işletmelerin toplam verimliliği asla dikkate alınmamakta, yem üretimi başarı için asla temel kriter olarak kabul edilmemekte, ineklere yem fabrikalarından satın alınan karma yem verilerek fason süt üretimi yapılmaya çalışılmaktadır. Oysa modern işletmecilik anlayışında temel amaç; süt üretimini büyük oranda işletme tarafından üretilen yemlerle (başta kaba yem ve tahıl) gerçekleştirmek, senede bir adet de sağlıklı buzağı üretmektir. Çiftçilerimiz daha kârlı bir üretim için yem fiyatlarının düşmesini, süt fiyatlarının artmasını beklerken, hayvancılığı gelişmiş ülkelerdeki modern çiftliklerde süt ve buzağı verimi en üst seviyeye çıkarılmaya çalışılmakta, kârlılık için kaliteli süt ve sağlıklı buzağı üretimi olmazsa olmazı oluşturmaktadır.

5. Yem Üretiminde Nicel ve Nitel Yetersizlik: Çiftçilerimiz satın alınan yemin fiyatını dikkate alırken, modern işletmeler yem üretimi için gerekli temel hammadde üretimine odaklı bir tarım anlayışı ile rasyonel beslenme yöntemleri için gerekli yemi kullanmak suretiyle bir dönüm alandan daha fazla yem materyali ve süt üretimini esas almaktadır. Yine bizim çiftçilerimiz yüksek tonajlı silaj vb. yem materyali üretmeye odaklanmışken, onlar yüksek besleyici değere (kuru madde ve sindirilebilir) ve kaliteye sahip yem materyali ve süt üretimini esas almaktadırlar.

6. Yanlış Rasyon ve Besleme Hesapları: Çiftçilerimiz kendi ürettikleri yem kaynaklarının esas alındığı rasyonel besleme yerine, karma yem satıcılarının önerdiği besleme programlarını dikkate aldıkları sürece kârlı ve başarılı süt sığırcılığının sürdürülebilir olmayacağını bilmeleri gerekir. Çiftlikteki ineklerin rasyon hazırlamaya esas besin madde gereksinmelerini amaca uygun bilgisayar yazılımı yardımıyla kendileri hesaplamalı ve bu gereksinmeleri karşılayacak yem karışımı reçetelerini (formülasyonları) kendileri oluşturmaları gerekir. Karma yem ve samana dayalı bir reçete uzun vadede ciddi sağlık ve verim kayıplarının temel nedeni olacaktır.

7. Rasyonel Besleme: Ülkemizde süt ineklerinin beslenmesinde ürün miktar ve kalitesini korumak veya yükseltmek için rasyonel besleme hesapları değil, en ucuz

maliyetle besleme hesapları dikkate alınmakta, bu şekilde bir besleme ile kısa vadede kârlı bir üretim görülse de uzun vadede ciddi ekonomik kayıplar ortaya çıkmaktadır. Oysa modern çiftçiler sahip oldukları ineklerini yaş, canlı ağırlık, süt verimi ve süt yağ-protein içeriklerini dikkate alarak gruplandırma yapıp her gruba özel ideal rasyonlarla besleme yapmakta, yalnızca süt verimi ve kalitesini değil, üreme ve sağlık korumayı da öncelikle dikkate almaktadırlar.

8. Karma Yem-Saman Çıkmazı: Çiftçilerimiz için karma yem (fabrika yemi) ve saman ana yem kaynağı iken modern işletmeler, işletme bünyesinde üretilebilen alternatif yoğun ve kaba yem kaynakları üzerinde çalışarak daha rasyonel ve ekonomik beslemenin yollarını araştırmaktadırlar.

9. Süt Verimi ve Kalitesi: Hayvancılığı gelişmiş ülkelerdeki modern işletmeler süt verimi bakımından yüksek genetik değerli hayvanlardan kaliteli süt üretimini esas alır. Süt kalitesi, mikrobiyal yükü, somatik hücre sayısı, mikotoksinlerden ari olma özellikleri yanında süt yağı ve proteini içeriği ile de yakından ilişkilidir. Süt fiyatı, tüm bu kalite özellikleri dikkate alınarak belirlenir. Oysa ülkemizde yüksek verimli süt inekleri beslenme ve süt kaliteleri açısından dezavantajlı hayvanlardır. İdeal rasyonlarla besleme yapılmadığı sürece bu hayvanlar asla potansiyellerini gösteremezler. Sütün satış fiyatı da çoğu zaman kalitesine göre kıymet bulmaz. Bu nedenle süt ineklerimizin genellikle verimi ve süt kalitesi düşüktür.

10. Sağlık Koruma-Hastalık: Modern işletmelerde esas olan hasta hayvanların tedavisi değil, hayvanların her türlü hastalıktan korunması ve bunun için her türlü önlemin alınmasıdır. En ucuz ve kolay tedavi sağlık korumadır. Oysa bizim ülkemizde sağlık korumaya gereken önem verilmediği için işletmede önemli zaman ve para, hastalanan hayvanların tedavisine harcanır. Bu nedenle hastalıkların tedavisinde ürün, para ve zaman kaybı kaçınılmazdır.

11. İşletme Yönetimi: Hayvancılığı gelişmiş ülkelerdeki modern çiftliklerde işletme yöneticisi üretimin bütününden sorumlu zooteknist ziraat mühendisi iken ülkemizde çiftlik yöneticileri genellikle veteriner hekimlerdir. Mühendisin gerekliliğinin önemi üretimin planlanması ve gerçekleştirilmesi, sağlık koruma uygulamalarının dikkate alınması, veteriner hekim gerekliliği ise hastalıkların tedavisi ile açıklanabilir. Yöneticinin özelliği-uzmanlık alanını belirleyen temel faktör; işletmenin önceliğidir. Ülkemizdeki çiftliklerin çoğunda veteriner hekimlerin yönetici olması ülkemiz için üretim odaklı değil, hastalık-tedavi odaklı hayvancılık yapıldığını düşündürmektedir. Bu konu meslek taassubu içinde yıllardır yanlış değerlendirilmekte, ülkemiz hayvancılığı başta ilgi Bakanlık olmak üzere meslek çatışmasına yıllardır kurban edilmektedir.

12. İşletme Başarı Ölçütleri: Modern işletmelerde işletme başarı ölçütü ve işletme başarısını belirleyen temel ölçütler; yem üretimi ve yeterlilik düzeyi, süt verimi, yemin (kuru madde) süte çevrilme oranı, süt kalitesi, iki buzağılama arası süre ve personel

alt yapısı ve müstemilatı dikkate alınırken, bizde; işletmedeki hayvan sayısı, idare binası, ofis malzemeleri, alet-ekipman yaşı, kapasitesi, modeli, büyüklüğü vb. işletme verimliliği ile ilgisi ikincil önem taşıyan unsurlar dikkate alınmaktadır.

13. Üretimde İhtisaslaşma: Bizim çiftçilerimiz her türlü üretimi biz yapalım her işten anlayalım diye çabalarken, modern işletmeler ihtisaslaşarak süt, besi, buzağı yetiştirme, düve üretimi vb. kategorilerde uzmanlaşmayı esas almaktadır. Süt üretimi yapan çiftlik sadece süt ve buzağı üretmekte, ürettiği sütü ve buzağıyı satmakta, buzağı yetiştiriciliği yapan işletme sadece buzağı yetiştirmekte, besicilik işletmesi sadece dana-tosun besisi, düvecilik işletmesi sadece düve yetiştirip gebe düve satışını hedeflemektedir.

14. Atık Değerlendirme: Modern işletmelerde üretilen süt yanında atık olarak ortaya çıkan dışkı da ekonomik değeri olan unsur olarak görülmektedir. Dışkıdan biyogaz üretiminde hammadde veya bitkisel üretimde organik gübre olarak yararlanılmaktadır. Ülkemizde bu konuda yeterli bilinç gelişmemiş, işletme planlanırken atıkların değerlendirilmesine çevre koruma, organik gübre üretimi, bitkisel üretimde kullanımı ve ekonomik olarak değerlendirilmesi konularına gereken önem verilmemektedir.

15. Alet-Makine Parkı: Modern çiftliklerde alet-makine parkı ihtiyaç duyulan kapasiteye göre oluşturulurken ve bu park uzun yıllar çalışır vaziyette tutulurken, ülkemiz çiftçileri komşularıyla yarış amaçlı gereksiz sayı ve kapasitede alet-makine-traktör satın alımları yapmakta, yeterli bakım ve koruma yapmamakta, yeni-sıfır model düşkünlüğü nedeniyle işletmenin ekonomisine zarar verilmekte, üretimde verimlilik dikkate alınmamaktadır.

16. Bakıcı-Eleman Sorunu: Modern işletmeler hayvandan anlayana, hayvan sevgisi gelişmiş insanlarla, çocuk-geç-yaşlı çalışıp kendi aile bireyleri keyifle işletmelerine sahip çıkarken, ülkemizdeki çiftliklerin çoğunda bakıcı olarak geçici ikametli mülteciler (Afgan, Suriyeli vb.) çalışmakta, maaş karşılığı yapılan bu bakıcılık genellikle layıkıyla yapılmamakta, beklenen verim alınamamaktadır. İşletme sahibi çoğunlukla işten anlamadığı için yaşanan sorunu veya sorunları kavrayamamakta, eli kolu bağlı çaresiz kalmakta, çıkar yol olarak zararı göze alıp işletmeyi kapatarak sorunu bertaraf etmekte, kamu kaynağı heder edilerek milli servet âtil bırakılmaktadır.

17. Pedigri ve Güven: Modern işletmelerde üretim sürüsü tamamen pedigri hayvanlardan oluşur. Bunlar damızlık birlikleri tarafından verim kayıtları ve genetik değerleri onaylıdır. Yani kayıtları doğru ve güvenlidir. Ülkemizde pedigri kayıtlarında ve kulak numarası sisteminde sorun vardır. Bu konuda çiftçiler arasında güven bunalımı yaşanmaktadır.

18. Yapay Tohumlama - İslah: Hayvancılığı gelişmiş ülkelerdeki modern çiftliklerde üretim sürüsünde ıslah süreklidir ve tohumlamada sperma seçimi sorumlu mühendisçe ıslaha yönelik yapılır. Böylece gelecek generasyonda istenmeyen

özellikler uzaklaştırılır ve sürü genetik özelliğinde iyileşme sağlanır. Oysa bizim çiftliklerimizin çoğunda yapay tohumlamada ucuz sperma kullanılır, zamanında tohumlanamaz, başarı sağlanamaz, başarısızlığı örtbas etmek için de nöbetçi boğaya başvurulabilir. Bu durumda sürüde ıslah-genetik ilerleme olmadığı gibi gerileme oluşur.

19. Hayvancılık Politikası ve Ortak Eylem: Hayvancılığı gelişmiş ülkelerde hayvancılığın gelişmiş olması tamamen o ülkenin tarım ve hayvancılığa verdiği önemin ilk işaretidir. Bu ülkelerde çiftçiler örgütlü olup bireysel menfaat peşinde değil toplumsal menfaat peşindedirler. Topluluk menfaatine ve ülke aleyhine olabilecek durumlarda toplu hareket ederek politika belirleyicilere karşı eylem yapabilirler. Bizde karşı eylemler genelde bireysel menfaatlere göre belirlenir, örgütlenme ve ortak hareket kültürü maalesef gelişmemiştir. Ülkemizde "örgüt" ifadesi negatif çağrışım yapar.

20. Devletten Beklenti: Hayvancılığı gelişmiş ülkelerdeki çiftçiler devletten kendileri adına karar vermeyi değil piyasayı düzenleyici ve benimsenen yönetsel kriterlere uygun olarak devletin denetleyici ve haksız rekabeti önleyici görevler üstlenmesini beklerler. Oysa bizim ülkemizde devlet düzenleyici ve denetleyici görevini layıkıyla yapmaz, liyakatsiz kadrolar ve siyasi hesaplar nedeniyle yapamaz, ama çiftçiler her şeyi devletten bekler, kendileri yanlış yapsalar da devletin sorumluluk üstlenmesini, zararları varsa devletin karşılamasını ister.

Sonuç

Ülkemizdeki süt sığırcılığı işletmelerinde yaşanan sorunların kaynakları ve bu sorunları önlemek için yapılması gerekenler ile alınması gereken tedbirler yukarıda 20 maddede özetlenmiştir. Ülkemizdeki temel sorun, her şeyin çözümünün devletten beklenmesi ve işletmelerin kendi başarısızlıklarını tamamen devletin politikalarına atfetmeye çalışmalarıdır. Ülkemizdeki başarısız işletmeler, başarısızlıklarını öncelikle kendilerinde aramalı, yaptıkları yatırımı ve işletme yönetimlerini objektif olarak analiz etmeli veya ettirmelidirler. Gerçekte sorun yatırım ve işletmecilik anlayışı ile başlamakta, üretim girdilerindeki bağımlılık ve ürün satışındaki teslimiyet ile devam etmektedir. Hayvancılığı gelişmiş ülkelerdeki uygulamaların örnek alınması, sadece ülkemizdeki süt üretiminin değil, et üretiminde de başarının önünü açacaktır.

Son söz: Bilen ile bilmeyenin bir olmadığı gibi kalite ve başarı da asla tesadüf değildir...

“Günün önemine binaen...”

Alaattin AKTAŞ

03 Haziran 2021 Perşembe

✓ ***Eski Hazine bürokrati ne duydu da yıllar önce kendisine söylenen "Bu ülkede makro ekonomik model Turgut Özal'ın iki dudağı arasındadır" uyarısını hatırladı?***

✓ ***Peki ya eski Merkez Bankası bürokrati? O hangi gerekçeyle "Merkez Bankası rezervi ikinci bütçe değildir" diyor?***

Yıllarca Hazine'de üst düzey görev yapmış bir arkadaşım aradı dün sabah. Hem de erken sayılabilecek bir saatte. Böyle erkenden pek aramazdı, merak ettim.

“Hayrola, önemli bir şey mi var?”

“Yok yok, dün gece televizyon izlerken yıllar öncesine gittim, aklıma bir anım geldi de seninle paylaşmak istedim” diye cevap verdi.

“Neymiş seni yıllar öncesine götüren?”

“Günün önemine binaen anlatmalıyım” dedi.

“Anlat bakalım, dinliyorum.”

“1986 yılında Boston'daki lisansüstü eğitimimi tamamlayıp ABD'den Hazine'ye dönmüştüm. O dönemin efsane Müsteşar Yardımcısı olan ve daha sonra Müsteşarlık görevini de yürüten, biz genç bürokratlara çok büyük katkılarda bulunmuş rahmetli Yener Dinçmen, hangi birimde çalışmak istediğimi sordu. İyi bir ekonometri eğitimi almıştım ve makro model çalışmalarına katkım olabileceğini düşünüyordum. Ekonomik Araştırmalar biriminde çalışmak istediğimi söyledim. Rahmetli Yener Dinçmen'in o görüşmede bana söylediklerini hiç unutmam:

‘Bak genç adam, bu ülkede makro ekonomik model Turgut Özal'ın iki dudağı arasındadır. (Rahmetli Turgut Özal o dönem başbakandır) Ekonometrik modeller genellikle çalışmaz.’

Beni Banka ve Kambiyo Genel Müdürlüğü'ne yönlendirdi.

Sonra hayat bu "iki dudak arası ekonometrik model metaforu" nu bana daha iyi öğretti. Öğretmeye de devam ediyor."

Arkadaşım ne yorum yapacağımı merak ediyormuşçasına sustu, telefonda kıs kıs güldüğünden de emindim.

Ben de safça(!) sordum:

"Şimdi ben bu anlattığından bir mesaj mı çıkarmalıyım?"

"Sen o mesajı çoktan çıkarmışsındır" zaten diye cevap verdi.

Kapattık telefonu...

Sahi arkadaşım ne demek istemişti acaba!

Önceki akşam hangi programda ele alınan hangi konu ya da yapılan hangi açıklama arkadaşıma bu "iki dudak arası ekonomik model metaforu"nu yeniden anımsamıştı ki...

Acaba faiz mi?

Söylemedi arkadaşım. Aldı beni bir merak ve başladım düşünmeye...

Acaba önceki akşam Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Merkez Bankası Başkanı ile görüşüğünü ve faizin düşürülmesi gerektiğini söylemesi ve bu açıklamayı izleyen dakikalarda doların 8.80'i aşır 8.60'larda dengeye gelmesi miydi kastettiği? Yani Türkiye'de dolar tahmini de, faiz tahmini de yapılamazdı, bunu mu kastetmişti?

İyi de bu yeni bir durum değildi ki. Erdoğan'ın faiz görüşü belliydi ve zaman zaman dile getirdiği bu görüş dövizin fırlamasına hep yol açıyordu.

Aslında ilginç olan, eğer kastettiği buysa, arkadaşımın buna hala alışmamasıydı.

Sonra düşündüm de, arkadaşım galiba artık faizin ekonominin gerekleri doğrultusunda belirleneceği yolunda bir süre önce dile getirilen görüşlere finans kesiminin inanmış ve ona göre pozisyon almış olmasını kastediyordu.

İyi de herkes Hazine'nin Hazine olduğu zamanın gerçek bürokratlarının tedrisatından geçmemiş ve büyük fotoğrafı görebilir hale gelmemişi ki...

"MERKEZ BANKASI REZERVİ İKİNCİ BÜTÇE Mİ?"

Eski Hazine bürokrati arkadaşımın telefonunu kapattım ve haberlere göz atmaya başladım. Telefonum yine çaldı. Arkadaşım herhalde söylediklerine bir ek yapacaktı,

03.06.2021

bu düşünceyle uzandım telefona ama arayan o değildi. Bu sefer de daha önce Merkez Bankası'nda görev yapmış eski bir bürokrat arkadaşım arıyordu.

“Dinledin mi” diye girdi söze heyecanlı bir şekilde.

Cevap vermeme fırsat tanımadan devam etti:

“Dinledin mi Erdoğan'ın 128 milyarla ilgili söylediklerini?”

Hal hatır sorma faslına bile gerek duymamıştı.

“Evet” diye cevap verdim.

Devamında başka şeyler de söylememi beklercesine birkaç saniye sustu arkadaşım, baktı benim sesim çıkmıyor, kendisi devam etti:

“Çok açık ki Cumhurbaşkanı'nı birileri yanlış bilgilendiriyor. Merkez Bankası rezervi ikinci bütçe değildir. Deprem için ya da altyapı yatırımları için Merkez Bankası rezervi kullanılabilir mi, böyle bir uygulama olabilir mi? O harcamalar bütçeden yapılmıştır. Bırakın Merkez Bankası rezervinin kullanılmasını, Merkez Bankası'ndan Hazine'ye avans kullandırılması bile yıllar önce sona erdi...”

Tam araya girmeye niyetleniyordum, baktım arkadaşımın susacağı yok:

“Kaldı ki bu 128 milyar dolar için önce hiç tepki verilmedi. Ardından satışın söz konusu olmadığı ve bu paranın kasada durduğu söylendi. Bir süre geçti bu sefer 128 milyarın nerelere harcandığı kalem kalem izah edilmeye çalışıldı. Şimdi çok daha farklı bir harcama detayı duyduk. En olmayacağı da budur. Çünkü Merkez Bankası rezervi, ikinci bir bütçe değildir.”

Çok uzun yıllar Merkez Bankası'nda görev yapmış olan arkadaşım rezervin ne olduğunu, bilançonun ne olduğunu, rezervin nasıl kullanılabileceğini, dolayısıyla kullanılamayacağını çok iyi bildiği için belli ki bu açıklamaya böyle bir itirazda bulunuyordu.

Sonra sakinleşti ve iyi olup olmadığını sormak aklına geldi. “Koronodan hala kaçıyorum” dedim, gülüştük ve kapattık telefonu...

Abdulkadir Selvi

Muhalefet erken seçimi bir daha düşünmeli

3 Haziran 2021

Muhalefet, pandeminin getirdiği kısıtlamalar ve ekonomik zorlukları siyasi başarıya dönüştürmek adına erken seçim için bastırıyor ama anketler hiç de muhalefeti şanslı göstermiyor.

Halkın iktidara yönelik eleştirileri olabilir ama seçmenler muhalefeti çare olarak görmüyor.

Hilmi Daşdemir'in başkanı olduğu Optimar'ın 22-24 Mayıs tarihleri arasında 1836 kişi üzerinde yüzyüze görüşme yöntemiyle yaptığı ankette kararsızlar dağıtıldığında AK Parti'nin oy oranı 39.1 çıkıyor.

CHP YÜZDE 25

CHP ise yüzde 25'i aşamıyor. CHP'nin oy oranı yüzde 24.8 çıkıyor. MHP'nin oy oranı yüzde 10.4 olurken HDP'nin oy oranı yüzde 10.3 olarak çıkıyor. Son dönemlerde yükselişte olan İYİ Parti'nin oy oranı ise yüzde 9.5. Optimar'ın anketlerinde İYİ Parti'nin oy oranı beklentilerin altında çıkıyor.

YENİ PARTİLERİN OY ORANI

Optimar'ın anketinde yeni kurulan partilerin oy oranları da yer alıyor.

Muharrem İnce'nin Memleket Partisi yüzde 1.4 olurken **Mustafa Sarıgül**'ün Türkiye Değişim Partisi 1.1. **Ali Babacan**'ın Deva Partisi yüzde 1 olurken, **Ahmet Davutoğlu**'nun Gelecek Partisi 0.1 olarak çıkıyor. **Fetih Erbakan**'ın Yeniden Refah Partisi 0.2 olurken Saadet Partisi 0.5 olarak çıkıyor.

SEÇMEN SADAKATI

Sağda ve solda yeni partiler kurulup, ittifakların içinde oy kaymaları yaşanırken, seçmenlerin partilerine bağlılıklarını incelemek istedim. Optimar'ın anketindeki oranlar ilginç veriler içeriyor.

AK Parti seçmeninin yüzde 90.4'ü, HDP seçmenlerinin yüzde 94.5'i, İYİ Parti seçmeninin yüzde 95'i partilerine olan bağlılıklarını koruyorlar. MHP seçmeninin yüzde 84.4'ü, CHP'ye oy verenlerin ise yüzde 83.3'ü partilerine oy vermeye devam edeceklerini belirtiyorlar.

CUMHURBAŞKANI ADAYLARI

Cumhurbaşkanlığı adaylığında **Erdoğan** ile muhalefetin muhtemel adayları arasında önemli bir fark oluşuyor. Cumhurbaşkanının ortak adayı **Erdoğan**'ın karşısına, millet ittifakı ortak aday çıkarmayı başarırorsa muhalefetin adayına ilişkin oranlar değişecek.

KİM NE OY ALIYOR?

Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'a oy vereceğini bildirenlerin oranı yüzde 36.7 olurken, ikinci sırada Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı **Mansur Yavaş** geliyor. **Mansur Yavaş**'a yüzde 13.8 oranında destek çıkarken, dördüncü sırada **Meral Akşener** var. **Akşener**'e 8.0 oranında oy çıkarken onu 7.7 oy oranı ile **Ekrem İmamoğlu** takip ediyor.

KILIÇDAROĞLU GERİLERDE

Son dönemlerde cumhurbaşkanı adayı olacağı yönünde güçlü sinyaller veren CHP Genel Başkanı **Kemal Kılıçdaroğlu** ise 6.5 oy oranı ile altıncı sırada yer alıyor. **Kılıçdaroğlu**, CHP'li belediye başkanları **Yavaş** ve **İmamoğlu**'nun gerisinde kalıyor.

HDP'NİN ADAYI

Geçen iki seçimde HDP, **Selahattin Demirtaş**'ı aday göstermişti. 2023 seçimlerinde HDP'nin ortak aday mı çıkaracağı yoksa kendi adayını mı destekleyeceği belli olmamasına rağmen 8.2 oy oranı ile HDP'nin adayı üçüncü sırada yer alıyor.

ERDOĞAN-KILIÇDAROĞLU

Cumhurbaşkanı adaylığı için adeta kampanya başlatan CHP Genel Başkanı **Kemal Kılıçdaroğlu**, **Erdoğan**'ın karşısında ciddi bir varlık gösteremiyor. **Kılıçdaroğlu**, millet ittifakının ortak adayı olduğu takdirde dahi İYİ Parti, Saadet ve HDP seçmeninin oylarının tamamını alamıyor. **Kılıçdaroğlu**, CHP'lilerin desteğini ise alıyor.

İŞTE ORANLAR

Kılıçdaroğlu'nun yarıştığı seçimde **Erdoğan**'a oy veririm diyenler yüzde 46.7 olurken **Kılıçdaroğlu** yüzde 35.5'de kalıyor. Kararsızların oranı ise yüzde 17.8 oluyor.

AKŞENER DE DÜŞÜYOR

İYİ Parti Genel Başkanı **Meral Akşener** ile Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın yarıştığı bir seçimde **Erdoğan**'a oy veririm diyenlerin oranı yüzde 43.8 olurken **Akşener** ise yüzde 30'a ulaşıyor. Kararsızların oranı ise yüzde 26.2 çıkıyor.

KILIÇDAROĞLU VE AKŞENER MESAJI

1- İki lider partilerinin oyunu alıyor ama muhalefetin tamamını toparlayamıyor.

2- Kararsızların oranı en yüksek seviyeye ulaşıyor.

3- **Erdoğan, Kılıçdaroğlu** ya da **Akşener**'le yarıştığında ilk turda açık ara seçimi alıyor.

ERDOĞAN-İMAMOĞLU YARIŞI

Cumhurbaşkanı **Erdoğan** ile İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı **Ekrem İmamoğlu**'nun yarıştığı seçimde **Erdoğan** 44.9 alırken, **İmamoğlu**'na yüzde 41.8 oranında oy çıkıyor. Kararsızların oranı ise en düşük seviyeye ulaşıp yüzde 13.3'de kalıyor.

ERDOĞAN MI YAVAŞ MI?

Muhalefetin adayları arasında **Erdoğan**'ın karşısında en yüksek oy oranına Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı **Mansur Yavaş** ulaşıyor.

Cumhurbaşkanı **Erdoğan** 44.1 alırken **Mansur Yavaş**'a destek yüzde 42 çıkıyor. Kararsızların oranı ise 13.9'a geriliyor.

İMAMOĞLU VE YAVAŞ DEĞERLENDİRMESİ

1- Kararsızlar iki başkanın adaylığı durumunda en düşük seviyeye ulaşıyor.

2- **İmamoğlu** ve **Yavaş** muhalefet partilerinin oylarını alabiliyor.

ADAYLAR BELLİ OLMADAN

Her seçimin bir ruhu vardır. Henüz seçim iklimine girilmeden, muhalefetin ortak aday çıkarıp çıkarmayacağı belli olmadan, adayın kim olduğu netleşmeden çıkan sonuçlar sadece bir fikir vermeye yarar. O nedenle seçim sürecinin başlaması ve adayların ortaya çıkmasına kadar beklemek lazım. Asıl anketi ise millet sandıkta yapar.

İsrail-Filistin çatıştı, kaybeden Türkiye oldu

Zeynep GÜRCANLI

03 Haziran 2021 Perşembe

ABD Başkanı Joe Biden, Sisi yönetimi için esnettiği “demokrasi ve insan hakları değerleri, işbirliğinde ön şart” politikasını Erdoğan yönetimi için değiştirmedir. ABD Dışişleri Bakanı Blinken bölge ülkelerine diplomatik tura çıkarken, Ankara’ya Bakan Yardımcısını göndermeyi tercih etti. Ankara için bir başka kötü haber ise, Filistin’in yeniden inşa sürecinde Türkiye’nin adının hemen hemen hiç anılmaması. Gazze’nin yeniden inşasında aslan payını Mısır alacak gibi.

İsrail ile Filistin arasında geçen ay yaşanan çatışmalar, Ortadoğu’daki dengeleri yeniden değiştirdi. Çatışmalar sonrasında daha fazla güç kazanan ülkeler ya da liderler de oldu, siyaseten yok olmak üzereyken yeniden muhatap kabul edilen rejim ya da siyasetçiler de.

Çatışmalar, ABD Başkanı Joe Biden’ın Ortadoğu politikasındaki “önceliklerini” değiştirdi, izlediği politikalarda “esnemeler” yapmasına da neden oldu.

Çatışmaları sona erdiren ateşkesin üzerinden yaklaşık bir hafta geçti. Şimdi bilanço zamanı;

Netanyahu’nun 12 yıllık başbakanlığı bitmek üzere

İsrail’in son dönemde siyasi kaostan beslenen Başbakanı Benjamin Netanyahu yolun sonuna gelmiş görünüyor. İsrail ile Filistin arasındaki çatışmaları polise verdiği provokatif talimatlarla, Meclis’e getirdiği ırkçı sayılabilecek yasa tasarılarıyla ateşleyen Netanyahu’yu bu kez çatışma kaosu da kurtaramayacak gibi.

Siyasi yelpazede sağcı bir politikacı olan ve Netanyahu’dan daha sağda duran Naftali Benett’in, koalisyon hükümeti kurulması konusunda gelgitli bir sürecin ardından merkez sağ politikacı Lapid ile anlaşığı haberleri geliyor. Anlaşma, yeni seçimlere

kadar olan dört yıllık süreçte önce iki yıl Benett'in, ardından iki yıl da Lapid'in başbakanlık yapması üzerine kurulu.

İsrail Parlamentosu Knesset'teki Arap vekiller de Netanyahu'nun Başbakan olarak ülkeyi yeniden seçime götürmesi olasılığı yerine, bu yeni koalisyonun tarafında duruyor gibiler. Bu da Netanyahu'nun siyasi ömrünün bitmesi anlamına geliyor.

Netanyahu'nun artık Washington nezdinde de çok fazla itibar görmediği de, Biden yönetiminin İsrail Cumhurbaşkanı Rivlin'i resmi ziyaret için davet etmesiyle ortaya çıktı. Oysa genelde Beyaz Saray'a ilk olarak İsrail Başbakanları davet edilirdi. Biden bu kez Netanyahu yerine Rivlin'i seçti. Üstelik Rivlin'in Cumhurbaşkanı olarak görev süresinin temmuzda dolacak olmasına rağmen. Bu durum da Biden'ın "Netanyahu'dan desteği tamamen çekmesi" olarak yorumlandı.

Sisi'nin yıldızı parladı

İsrail-Filistin çatışması, Mısır Lideri Sisi'nin ise uluslararası arenada "yıldızının parlamasına" neden oldu. Sisi, İsrail-Filistin arasında varılan ateşkesin tüm başarısını üstlendi. ABD Başkanı Joe Biden kendisini 15 gün içinde bir değil, iki kez aradı.

Oysa Biden'ın, Mısır'da süregelen anti-demokratik uygulamalar ve insan hakları ihlalleri nedeniyle, Sisi yönetimine uzak duracağı, ABD-Mısır ilişkilerinde demokrasi konusunu "ön şart" olarak ortaya koyacağı bekleniyordu. Biden ilk günlerinde izlediği bu politikayı, İsrail-Filistin çatışmalarında Mısır'ın oynadığı olumlu rol nedeniyle büyük ölçüde "esnetmiş" görünüyor.

Mahmud Abbas yeniden uluslararası "muhatap" oldu

Filistin Cumhurbaşkanı Mahmud Abbas da çatışmalar öncesinde "siyasi kariyerinin sonuna gelmiş" bir politikacı olarak görülüyordu. Ancak çatışmalarda Gazze'deki Hamas yönetiminin öne çıkması, Abbas'ı daha önce muhatap kabul etmeyen, başta Arap ülkeleri olmak üzere, uluslararası camianın fikrini değiştirdi. Hamas'ı dışlamak adına, ABD öncülüğünde "Mahmud Abbas'ın etkisinin artırılması" için adı konulmayan bir uluslararası hareket başladı. Filistinli gazeteciler bile, çatışmalar öncesinde Abbas'ın Ramallah'daki ofisinin hiç çalmayan telefonlarının, kendisinin Biden tarafından aranmasının ardından susmaz olduğunu yazıp çizmeye başladılar. Suudi Arabistan Kralı ve BM Genel Sekreteri de aradı Abbas'ı. ABD Dışişleri Bakanı Blinken bizzat Ramallah'a gidip Abbas'la görüştü. İngiltere, Fransa, Almanya, Ürdün, Mısır Dışişleri Bakanları da Blinken'in adımlarını izleyip, Abbas'ı ziyaret ettiler.

Türkiye krizi çözmek için çabaladı, ancak etkisiz kaldı

İsrail-Filistin çatışmaları sırasında Türkiye de hareketlendi. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, İslam İşbirliği Teşkilatı'na üye ülkelerin neredeyse tümünün liderleriyle telefon görüşmeleri yaptı. Ancak Mısır'ın önce çıktığı ateşkes sürecinde, Türkiye'nin çabaları etkisiz kaldı.

İsrail'le olan gerginlik yüzünden, Türk Dışışleri Bakanı değil Tel Aviv'e gidip İsraili yetkililerle görüşmek, Ramallah'a gidip, Abbas'ın kapısını bile çalamadı.

ABD Başkanı Joe Biden, İsrail-Filistin çatışma süreci nedeniyle Sisi yönetimi için esnettiği "demokrasi ve insan hakları değerleri, işbirliğinde ön şart" politikasını Erdoğan yönetimi için değiştirmede. ABD Dışışleri Bakanı Blinken bölge ülkelerine diplomatik tura çıkarken, Ankara'ya Bakan Yardımcısını göndermeyi tercih etti. Üstelik gelen ABD Başkan Yardımcısı Sherman da en çok insan haklarından, kısıtlanan kişisel özgürlüklerden, demokrasiden bahsetti Ankara ve İstanbul temasları sırasında.

Ankara için bir başka kötü haber ise, Filistin'in yeniden inşa sürecinde Türkiye'nin adının hemen hemen hiç anılmaması. ABD öncülüğünde, İsrail saldırıları sonucunda altyapısı çöken, hastaneleri, ticaret merkezleri vurulan Gazze için bir yeniden inşa seferberliği başlatılıyor. Aslan payını Mısır alacak gibi. Nitekim Ankara'ya gelmeyip, Kahire'ye giden ABD Dışışleri Bakanı Blinken de tüm temaslarında "Mısır'ın Gazze'nin yeniden inşasında oynayacağı kilit role" vurgu yaptı.

Sonuç ne yazık ki Türkiye açısından olumsuz;

Ülkede ekonomik krizle boğuşan Türkiye, AK Parti hükümetinin izlediği hamasi dış politika nedeniyle uluslararası alandaki etkisini de, krizlerden çıkacak olasılıkları değerlendirme yeteneğini de gün be gün kaybetmekte.

Esfender KORKMAZ

Türkiye orta gelir tuzağından çıkamaz

3 Haziran 2021 Perşembe

Türkiye'nin 2021 yılı ilk çeyreğinde (Ocak-Şubat- Mart) dolar olarak GSYH'sı 188,65 dolar ve yıllık GYSH'sı ise, 728,5 dolar oldu. Fert başına GSYH ortalama 8 bin 672 dolar demektir. Oysaki 13 yıl önce, 2007 yılında dolar olarak fert başına GSYH ortalama daha yüksek, 10 bin 931 dolar idi.

2010 yılında Merkez Bankası TÜFE bazlı reel kur endeksine göre TL, dolara karşı yüzde 20 daha değerli idi. Bu gün ise tersine dolara karşı yüzde 38 oranında daha düşük değerdedir. Elbette fert başına GSYH hesabında dolar kuru etkilidir. Ancak dolar kuru aynı zamanda hayat pahalılığını da etkiliyor. Söz gelimi 2010 yılında çalışanlar taksitle otomobil alıyordu. Bu günkü şartlarda bu mümkün değildir.

Fert başına gelir, 2013 yılı 17-25 aralık olayları, Fetö terörü ve başkanlık sistemi ile düşmeye başladı. Türkiye 1950 sonrasında olduğu gibi, yeniden orta gelir tuzağına yakalandı.

TÜRKİYE'DE FERT BAŞINA GSYH (DOLAR)

YILLAR	Fert Başına GSYH(Dolar)
2008	10.931
2009	9.890
2010	10.560
2011	11.205
2012	10.568
2013	12.480
2014	12.212
2015	11.018
2016	10.883
2017	10.616
2018	9.693
2019	9.127
2020	8.599
2021	8.672

Kaynak :TÜİK

Türkiye neden orta gelir tuzağına düştü?

Orta gelir tuzağına, ekonomilerde iç dinamiklerin dinamizmini kaybetmesi olarak bakabiliriz. Bu tabir ilk defa Kaliforniya Üniversitesi, Berkeley Ekonomi Profesörü Barry Eichengreen tarafından bir araştırmada kullanılmıştır. Eichengreen'e göre; fert başına ortalama gelir seviyesinin 16 bin dolara (2005 yılı dolar fiyatları ile) gelen ekonomilerde, büyümeyi hızlandıran kaynaklar dinamizmini ve dolayısıyla itici gücünü kaybederek hantallaşıyorlar.

Ancak Türkiye bu gelir seviyesine ulaşmadan, orta gelir tuzağına düştü.

Temel neden AKP iktidarının günübürlük politikaları ve kaynakları partizan hedefli dağıtmasıdır. Kaynaklar popülizm yolunda kullanıldı ve neticede etkin kullanılmadı.

Cari açıkla büyümenin sürdürülmesi imkansız olduğu halde, Türkiye aramalı ve hammadde ithal ederek üretimine devam etti. İthalatın finansmanı ve dış borçlanma, o gün görünmedi ve etkili olmadı. Fakat potansiyel büyümeyi engelledi. Eğer cari açık yatırım malı ve teknoloji ithali için verilmiş olsaydı, zaten yatırım sonrasında devam etmeyecekti ve yatırım ve teknoloji üretiminde artış yaratarak kendinden daha fazla katma değer üretmiş olurdu. Yatırım kendi borcunu öderdi.

Kamu ihaleleri, kamu-özel işbirliği ile yapılan yatırımların fırsat maliyetinin çok yüksek olması da baştan beri Ergenekon komplosu, Gezi Parkı olaylarında şiddete başvurulması, sıkı yönetim ve Başkanlık Sistemi hukuki ve demokratik altyapıyı tamamıyla hırpaladı. Eğer bu olaylara ve AKP karar organlarına bakarsak, AKP Genel Başkanı her zaman tek başına yönetmek eğiliminde olmuştur. Ancak parlamenter sistem kısmen yolunu kesiyordu. Parlamenter sistemin yetkisiz hale getirilmesi, Türkiye için güven şoku yarattı ve bundan sonra Türkiye'de yatırım beklemek safdillik olur.

Türkiye şartlarında orta gelir tuzağına düşmesinin nedenlerinden birisi de her zaman ve özellikle AKP iktidarını eğitimi siyasi islam çizgisinde kullanmasıdır.

1980 darbesinden beri Türkiye'de eğitimde, insan gücü planlaması yapılmadı. 1980 sonrasında bu güne kadar mesleğe yönlendirme yerine imam hatip eğitime önem verildi. Beşeri sermayeyi verimli kullanamadı. Vasıflı işgücüne muhtaç kaldı ve sürekli beyin göçü yaşandı.

Aslında Türkiye'de beş milyon Suriyeli'den sonra, fert başına gelir hesabı da yanlış yapılıyor. Suriyeli 5 milyon göçmen adrese dayalı nüfus sisteminde kayıtlı değil. Ama Türkiye'nin Toplam GSYH'sından, kamu hizmetlerinden yararlanıyorlar, her türlü kamu yardımından pay alıyorlar. Kaçak çalışanlar katma değer de yaratıyor. Ama önemsiz kalıyor.

03.06.2021

Söz gelimi 2021 yılı Türkiye'nin nüfusu ortalama 84 milyondur. GSYH'yı bu nüfusa bölersek, 2021 yılı fert başına GSYH 8 bin 672 doları buluyoruz. Oysaki Suriyelileri de katınca, GSYH'yı bu defa 89 milyona bölmek gerekiyor. O zamanda fert başına gelir, 8 bin 185 dolara geriliyor.

Siyasi İktidarın çok yönlü yanlışları devam ettiği sürece, orta gelir tuzağından çıkmamız imkansızdır.

03 Haziran 2021, Perşembe

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıklamaları ve faiz meselesini kaşıyanlar

Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın TRT'de gazetecilerle yaptığı söyleşi aydınlatıcıydı. Cumhurbaşkanı'nın açıklamaları bir kararlılığın da göstergesiydi. Böylece Türkiye'nin hayati çıkarları konusunda kimseye boyun eğmeyeceğini ve altyapı yatırımlarının hiç aksatılmadan devam edeceğini yine öğrendik.

Biraz eleştiri

Özgür medya ortamının gereği olan eleştiriye de eksik etmeyelim.

Cumhurbaşkanı **Erdoğan** nedense her konuşmasında ekonomiye değinirken yüksek faizi maliyetin ana unsuru olarak gösteriyor. Oysa faiz, maliyet unsurlarından sadece bir tanesidir. Türkiye'deki yüksek faiz ise yüksek kur maliyetini asgaride tutmak için kullanılan bir araçtır da...

Faiz yükselmişti

Hatırlanacağı gibi bundan önce de Merkez Bankası yönetiminde yapılan değişiklik kurları patlatmasın diye faizler yüzde 19'a yükseltilmişti. Cumhurbaşkanı önceki günkü açıklamalarında yine faize değindi ve ileri bir tarihte maliyetleri düşürmek için faizlerin de indirileceğini söyledi. Bu açıklama hafif de olsa kurlara hemen yansıdı.

Kavcıoğlu konuştu

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Başkanı **Şahap Kavcıoğlu**, Nisan Enflasyon Raporu tahmin patikasındaki belirgin düşüşün 3. çeyreğin sonunda, 4. çeyreğin başı gibi olacağını düşünülüğünü belirtirken, "**Bu görünüm, bizim dezenflasyon süreci boyunca politika faizini enflasyonun üzerinde tutma kararlılığımızla birlikte yorumlanmalıdır. Piyasalardaki haklı bir gerekçeye dayanmayan erken gevşeme beklentilerinin tümüyle ortadan kalkması gerekiyor**" dedi.

Enflasyonun üzerinde faiz

Ekonominin yeniden dengelenmesini sağlayacak ılımlı bir iç talep ve kredi büyümesinin sağlanması için, sıkı para politikası duruşunun gerektiğini

03.06.2021

vurgulayan **Kavcıoğlu**, şu değerlendirmelerde bulundu:

"Enflasyonda kalıcı düşüşe işaret eden güçlü göstergeler oluşana ve 2023 yılında orta vadeli yüzde 5 hedefine ulaşınca kadar politika faizini, güçlü dezenflasyonist etkiyi muhafaza edecek şekilde, gerçekleşmiş ve beklenen enflasyonun üzerinde bir düzeyde oluşturmaya devam edeceğiz."

Sonuçta her faiz konusu açıldığında bu tartışma yeniden başlıyor. Bu konuyu kaşıyanlara fırsat vermeyelim.